Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 116 | Łódź, Czwartek, 19 maja 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, י"ג אייר תרצ"ב | № 116

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

געכאפט די מערדער פון לינדבערגס קינד

דאס קינד איז צופעליג דער'הרגעט געווארען

ביי לינדבערגן האט מען אויסגענארט 50 טויזענד דאלאר

ניו-יארק, 18 (ספ. טעל.) די אויספארשונג וועגען דער ערמארדונג פון לינדבערגס קינד איז ערשט איצט גאנץ צופעליג ארויף אויף דעם ריכטיגען וועג.

אין א פאראָרט פון ברוקלין, האט א פאליציאנט בעמערקט א מאנספערשוין, וועלכער האט שטארק געשלאגען א פרוי. דער פאליציאנט האט דעם חברה-מאן אפגעפיהרט אין דער פאליציי. די צושלאגענע פרוי איז אויך מיטגעקומען און האט אפגעגעבען א סענסאציאנעלע ערקלערונג, אז איהר מאן הייסט פראנק פאזשיש, וועלכען זי איז חושד, אז ער האט צוגערויבט לינדבערגס קינד.

פאזשיש איז גענומען געווארען אויף א שטרענגען פערהער. צוערשט האט ער געלייקענט, אבער צום סוף האט ער זיך מודה געווען אין אנפאל אויף לינדבערגס ווילע, ער האט ערקלערט, אז דעם אנפאל האבען אויסגעפיהרט 7 פערשוינען, אונטער דער אנפיהרונג פון א געוויסען האררי פליישער.

די פערברעכער זענען צוגעפאהרען צו לינדבערגס הויז מיט אן אויטא און האבען געשטעלט א לייטער, דורך וועלכען זיי זענען אריין אין אפענעם פענסטער אויפ'ן צווייטען שטאק. אין שטוב איז קיינער נישט געווען. די באנדיטען האבען צוגענומען דאס קינד און אנגעהויבען אראפצוגעהען דורכ'ן צווייטען שטאק פון דער לייטער. דאס קינד האט זיך ארויסגעגליטשט פון פליישערס האנד און איז אראפגעפאלען, צוקלאפענדיג זיך דעם קאפ אן דער ערד. פליישער האט נישט געגלויבט, אז די וואונד איז א שטערבליכע און האט דאס קינד מיטגענומען אין אויטא.

ווען די באנדיטען זענען געווען אויף עטליכע קילאמעטער ווייט פון הופעוויל, האט פליישער ערקלערט, אז דאס קינד לעבט נישט מעהר. זיי האבען דעריבער אפגעשטעלט דעם אויטא און אוועקגעווארפען דאס קינד צווישען די קוסאקעס.

פאזשיש האט אבער ביי דער דאזיגער געלעגענהייט אפגעגעבען א באכמעהר סענסאציאנעלע ערקלערונג. נעמליך, אז די באנדיטען האבען נישט פערלאנגט און נישט גענומען קיין איין דאלאר אויסקויף-געלד און האבען קיינעם נישט מעהר שאנטאזשירט און אויב דער אינדוסטריעלער קורטיס, וועלכער האט כלומרשט פערמיטעלט צווישען לינדבערגען און די באנדיטען, האט אימיצען געגעבען געלד, דארף מען זיך משער זיין, אז ער האט דאס געלד גענומען פאר זיך.

ניו-יארק, 18 (ספ. טעל.) די ברוקלינער פאליציי האט גלייך ארויסגעשיקט שטעק-בריף נאך די אלע, וועלכע זענען אנגעגעבען געווארען דורך פאזשישען. שוין מיט עטליכע שעה שפעטער האט מען אין מעקסיקא אין דער שטאט מאטיריי ארעסטירט דעם אנפיהרער פון דער באנדע, וועלכע האט געהאט א נאמען „פיאלעט באנדע" — האררי פליישער. אויך פליישער האט זיך מודה געווען און אנגעגעבען די זעלבע ערקלערונגען, וואס פאזשיש. ער האט אויך געזאגט, אז דאס קינד האט זיך איהם ארויסגעגליטשט פון דער האנד, אראפגעהענדיג פון לייטער, ער האט נישט געהאט בדעה צו ערמארדען לינדבערגס קינד, נאר געוואלט אויספרעסען אויסקויף-געלד. ער לייקענט אויך קאטעגאָריש, אז אימיצער זאל האבען מיט איהם אונטערגעהאנדעלט, אדער געגעבען געלד.

צוליב די סענסאציאנעלע ערקל[illegible] די באנדיטען, איז דער אינדוסטריעלער קורטיס, דער פערזענליכער פריינד פון לינדבערגען, וועלכער האט כלומרשט אונטערהאנדעלט מיט די באנדיטען, גענומען געווארען אויף א שטרענגען פערהער. דער רעזולטאט ווערט נאך געהאלטען בסוד. ש'הייזט זיך אבער ארויס, אז אלץ וואס קורטיס האט ביזאיצט געזאגט וועגען די באנדיטען שטימט נישט מיט דערווירקליכקייט.

די ניו-יארקער צייטונגען בעשולדיגען קורטיסן, אז ער האט צוגענומען די 50 טויזענד דאלאר, וועלכע לינדבערג האט איהם געגעבען פאר די באנדיטען.

דער 77-יעהריגער פרעמיער יאנואקי, וועלכער איז דערשאסען געווארען דורך עטליכע אפיצירען.

פיעטריקאווער 14

גערענק! אז היינט, דעם 19 מאי הויבט זיך אן די ציהונג פון דער 1-טער קלאס

גערענק! אז א גרויס גליק ווארט אויף דיר

גערענק! אז ביי דער לעצטער לאטעריע איז אין מיין גליקליכער קאלעקטור געפאלען דאס געווינס פון 30 000 זל. אויף נומער 89011

גערענק! קויפען זאלסטו א לאס נאר אין דער גליקליכסטער קאלעקטור פון

F. BRAJTSZTAJN

PIOTRKOWSKA 14

Tel. 142-47.

טעל. 142-47

גערענק! מיין אדרעס, אויב דו ווילסט פטור ווערען פון דאגות

גערענק! אז דער הויפט-געווינס איז 1.000.000 זל.

גערענק! אז פאר א קליינע סומע קענסטו רייך ווערען

גערענק! אז יעדער צווייטער לאס געווינט

גערענק! אז דורך אונז זענען א סך מענשען גליקליך געווארען

גערענק! די צייט איז קורץ, אייל זאפארט אין אונזער קאלעקטור.

פיעטריקאווער 14

הזכרה.

מארגען, פרייטאג, פ' בהר, י"ד אייר (פסח שני), צו דער 20-טער יאהרצייט פון הרב הגאון הצדיק רבינו

ב"ר

אלי' חיים מייזל

משה זצ"ל

ווערט אין דער תלמוד תורה, יאקובא 6, וועלכע ער האט געגרינדעט מיט 59 יאהר צוריק, פונקט 11 א זייגער פריה, אבגעריכט ווערען א פייערליכע הזכרה לנשמתו הטהורה.

גלייכצייטיג ווערט אויפ'ן בית החיים געמאכט ווערען הזכרות לנשמתו הטהורה, פרייטאג אין טאג פון דער יאהרצייט, ווי אויך זונטאג, פ' בחקותי, אנפאנג פון 8 א זייגער פריה אן.

אלע אונזערע חברים, ווי אויך פערעהרער און סימפאטיקער פון הרה"ג זצ"ל ווערען געבעטען פינקטליך און צאהלרייך צו ערשיינען.

די פערוואלטונג.

ב א מ.: די טראמוואיען נומ' 1 און 6 קורסירען ביז'ן בית החיים.

3190

-רעשטען-

לאדז, נאוואמיעסקא 5

פראנט, 2-טער שטאק

פערשידענע קאמגארנס, ביליצער, טאמאשאווער און לאדזער

אויף אנציגער און פאלטענס

ווי אויך די מאדערנסטע דאמען-שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערציגט אייך, ביי

SZCZĘSLIWY

געדענקט נאר

אין פראנט, II שטאק

מאשין-לעכער

ווערן אנגענומען אויסצונייען ביי

ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

אונזער טיפסטען ביילייד דריקען מיר אויס אונזער ליבע שוועגערין מארטא גארצעוויטש, צום טויט פון איהר הייסגעליבטע מוטער

נ"ע חי' פרומעט

לוסטיג

זיי געטרייסט!

אנא און ראפאל שמייער.

דעם ה' אברהם גלאסער דריקען מיר אויס אונזער הארציגען מיטגעפיהל, צוליב'ן טויט פון זיין אונפערגעסליכער פרוי

פעריל נ"ע

זייט געטרייסט! יוד. שוסטער-צעך אין לאדז

זאכאדניא 66.

3192

עכטע גוטע און כשר'ן

ווינען

צו די ביליגסטע פרייזען

צו 65 און 75 גראשען

פאר א 1/4 ליטער

צו בעקומען ביי דער לאנג-יעהריגער בעוואוסטער פירמע

„בארוין"

אינה.: מענדיל בארנשטיין, לאדז

נאוואמיעסקא 30, טעל. 210-58

ליקווידירט דעם קרויגער-קאנצערן

א לאטווישער פאבריקאנט פערקויפט זיין פאבריק פאר ווערטלאזע אקציעס

שטאקהאלם, 18. (ספ. טעל.) אין די נאהענטסטע טעג געהט אריין אין קראפט דאס געזעץ וועגען ליקווידירען דעם קרויגער-קאנצערן.

די הויפט-פראגע איז איצט, וואס פאר א אנטייל ס'האבען גענומען קרויגער'ס געהילפען אין זיינע שווינדלערישע מאכינאציעס. צווישען די שווינדלערייען איז די גרעסטע דאס פעלשען די איטאליענישע אבליגאציעס אויף א סומע פון 400 מיליאן קראנען.

שטאקהאלם, 18. (ספ. טעל.) דער לאטווישער שוועבעלעך-פאבריקאנט ניעמיראצקי האט אנגעקלאגט דעם שוועדישען שוועבעלעך-סינדיקאט וועגען ענטשעדיגונג אין דער הויך פון 4 מיליאן קראנען. ניעמיראצקי האט פערקויפט קרויגער'ן איינע פון זיינע גרעסטע שוועבעלעך פאבריקען אין לעטלאנד „וואולקאן" פאר 120 טויזענד פונט און האט דערפאר בעקומען אנשטאט געלד ווערטלאזע אקציעס.

אפגעברענט דאס שטעטעל שטשעקאטשין

קיעלץ, 18. (טעלעפאניש). אין יודישען שטעטעל שטשעקאטשין, וולאשטשאווער פאוויאט איז אויסגעבראכען א ריזיגע שרפה, 60 הייזער, אמייסטען יודישע, זענען אפגעברענט געווארען. 100 פאמיליעס זענען געבליבען אהן א דאך איבער'ן קאפ.

געשלאסען 32. צוזאמענפאהר פון ארבייטער-רינג

ניו-יארק, 18 (יט"א טעלעגראפיש).
דער 32-טער צוזאמענפאהר פון ארבייטער-רינג איז געשלאסען געווארען. אלס פרעזעס איז אויסגעקליבען געווארען מ. ווייבער'ג.

נייע 100 סערטיפיקאטען
פאר פרויען און קינדער פון א"י-בירגער

ירושלים, 18 (יט"א טעלעגראפיש).
דער הויך-קאמיסאר האט געגעבען דער יודישער „אגענץ" ווייטערע 100 סערטיפיקאטען צו די 2 טויזענד שוין געגעבענע. די נייע 100 סערטיפיקאטען זענען בעשטימט פאר פרויען און קינדער פון ארץ-ישראל-בירגער.

בעדראהטע לאגע פון 200 טויזענד „פרעמדע" יודען אין בערלין
פרעמדען-געזעץ טרעט אריין אין קראפט ד. 1-טען יולי ד. י.

בערלין, 18 (יט"א טעלעגראפיש).
די בערלינער פאליציי האט ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג וועגען דעם נייעם פרעמדען-געזעץ, וועלכע געהט אריין אין קראפט פון 1. יולי ד. י.

דאס נייע פרעמדען-געזעץ איז געווענדעט געגען די יודען פון פוילען, ליטע און לעטלאנד, וואס געפינען זיך אין בערלין. אזעלכע זענען דא 200 טויזענד. לויט דער נייער פעראָרדנונג מוזען זיך אלע פרעמדע רעגיסטרירען. אויב ס'וועט זיך א-רויסווייזען אַז אומגעווינשטער עלעמענט, וועט ער צו יעדער צייט קענען ארויסגעשיקט ווערען. יעדער אויסלענדער מוז אויפגעבען מיט וואס ער בעשעפטיגט זיך אין בערלין, אויב די אנגעגעבענע אינפארמאציעס וועלען זיין זבעפרידיגענדע, וועט ער בעקומען אַן ערלויבניש צו בלייבען אין בערלין פון 6 חדשים ביז 2 יאהר.

די דאזיגע פעראָרדנונג איז ביי דער מאכט פון די היטלעריסטען א זעהר געפעהרליכע.

באמבעס אין שפאניען
אויפגעריסען 6 באמבעס אין סעווילא

מאדריד, 18. (ספ. טעל.) אין שטעטעל מאנטעלאנא הינטער סעווילא, האט מען נאכטען דו"כ ן פענסטער געווארפען 6 באמבעס אין לאקאל פון דער אנארכיסטישער ארגאניזאציע. די באמבעס האבען פערניכטעט דאס גאנצע הויז. די באמבעס האבען געווארפען די סינדיקאליסטען, בעת די א-דורכגעפיהרטע רעוויזיעס זענען געפונען געווארען 70 באמבעס. ס'זענען אדורכגעפיהרט געווארען מאס'ן ארעסטען.

קאטאסטראפע מיט'ן שנעל-צוג קעלן-האמבורג

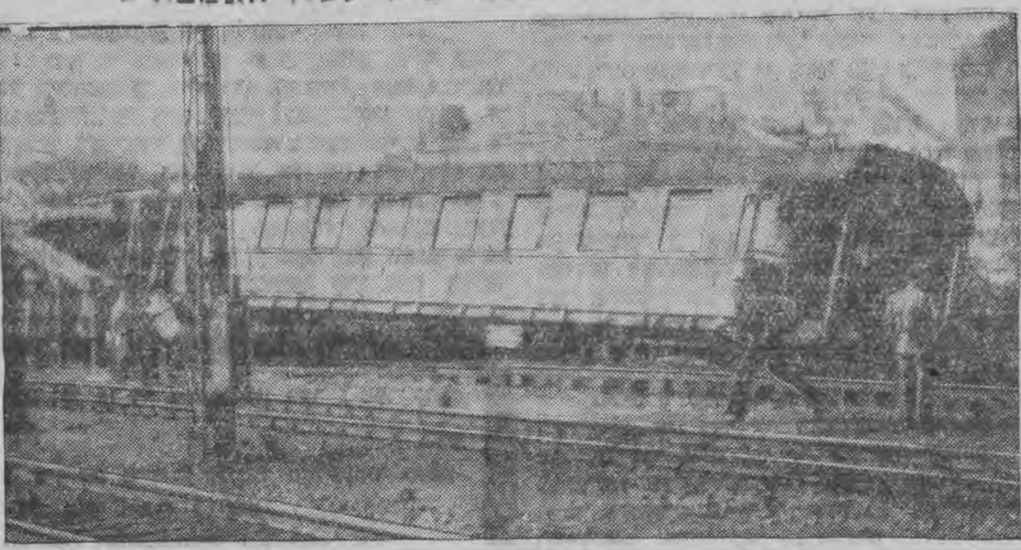

אנטיסעמיטישע העצע אין א"י
יודישע קווארטאלען בעוואכט פון פאליציי

ירושלים, 18 (יט"א טעלעגראפיש).
אין דמשק זענען פערשפרייט געווארען אנטיסעמיטישע פלוג-בלעטער, אין וועלכע ס'ווערט גערופען צו א באיקאט אויף יודען. די אטמאספערע איז א געשפאנטע. 3 יודען זענען צושלאגען געווארען. די יודישע קווארטאלען זענען בעוואכט פון פאליציי.

וויצע-פרעזידענט פון דער בערלינער פאליציי
גיט זיך נישט אן איז דימיסיע

בערלין, 18 (יט"א טעלעגראפיש).
אין צוזאמענהאנג מיט די קלאגען, אַז דער וויצע-פרעז. פון דער בערלינער פאליציי ווייס (א יוד), זאל זיך האבען אנגעגעבען אין דימיסיע, האט דער לעצטער ערקלערט, אַז די קלאגען זענען אויסגעזויגען פון די פינגער.

קעניג פון העדזשאס
א געגנער פון באלפור-דעקלאראציע

ירושלים, 18 (יט"א טעלעגראפיש).
די אראבישע צייטונגען טיילען מיט, אַז דער קעניג פון העדזשאס איבן סאיד, האט ערקלערט, אַז ער אנערקענט נישט די באלפור-דעקלאראציע. ער וועט אנהייבען א קאמף געגען דער דעקלאראציע, ווען די צייט וועט זיין א גינסטיגע.

א דינאמיט-מינע אויף א באהן-ליניע
4 פאסטוכער צוריסען געווארען אויף שטיקלעך

לעמבערג, 18 (טעלעפאניש) אויף דער באהן-ליניע נעבען קאמארנע האבען 4 פאסטוכער געפינען א מינע וואס ווערט בענוצט אויפצורייסען בריקען, זיי האבען אנגעהויבען צו מאניפולירען מיט דער מינע, וועלכע האט אויפגעריסען. 4 יונגלעך זענען דערהרג'עט געווארען אויפ'ן ארט. אויפ'ן זעלבען ארט, וואו די מינע איז געלעגען האט געזאלט אדורכפאהרען דער פאסאזשיר-צוג סאמבאר-לעמבערג

דערשאסען זיך אן'אפטייהער אין ווארשא

ווארשא, 18 (טעלעפאניש) אויף ראדזי-מינסקא 31 האט זיך אין זיין אייגענער אפטייק דערשאסען דער 57-יעהריגער אפטייקער טאדעאוש מושינסקי. ער האט איבערגעלאזט א צעטעל מיט פ'לגענדען אינהאלט: „דאס איז דער סוף פון מיין שרעקליכען לעבען". די סבות פון זעלבסטמארד זענען שווערע מאטעריעלע בעדינגונגען.

יאפאנישער קינסטלער מאלט דאס בילד פון מיקאדא מיט זיין אייגען בלוט

דער קארעספאנדענט פון דער „פאסישער צייטונג" אין טאקיא שרייבט, אז יאפאן לעבט איצט אין א פולשטענדיגער מלחמה-אטמאספערע. אנהויבענדיג פון קינדער-שפילען איז אלץ געווידמעט דער מלחמה. די יאפאנישע קינדער זענען פולשטענדיג מיליטאריזירט געווארען.

אין די געשעפטען זענען אויסגעהאנגען פלאקאטען מיט'ן בילד פון דריי יאפאנישע סאלדאטען, וועלכע האבען אויפ'ן שאנכאיער פראנט זיך געווארפען מיט באמבעס אין די דראט-פערצוימונגען' כדי צו בעפרייען דעם וועג פאר די איבעריגע סאלדאטען.

די דאזיגע דריי סאלדאטען זענען געווארען נאציאנאלע העלדען. זיי ווערען בעזונגען, וועגען זיי איז פערפאסט געווארען מוזיק, וכדומה.

א קינסטלער מאלט איצט דאס בילד פון מיקאדא מיט זיין אייגען בלוט. די סטודענטען, ווי בכלל שול-יוגענד — זענען געווארען ראדיקאלע פאטריאטען. ס'איז ענטדעקט געווארען א פערשווערער-גרופע. וועמעס סטאטוטען עס זענען געשריבען געווארען מיט בלוט און אזעלכע זאגט צו דערהרג'ענען יעדע אנאנגעהערנדיגע פערזאן, וואס וועט נישט אונטערשטיצען די אגרעסיווע פאליטיק פון יאפאן.

די לאגע אין יאפאן
ס'ווערט געשאפען אן'אומפארטייאישע רעגירונג

פאריז, 18 (ספ. טעל.) די פיל ידיעות װאס זענען נעכטען אנגעקומען פון טאקיא, ערלויבען געגוי פארצושטעלען די סיטואציע אין יאפאן.

דער פינאנץ-מיניסטער טאקאהאשי וועמען דער מיקאדא האט איבערגעגעבען די צייטווייליגע רעגירונג, אין וועלכער ער האט געזאלט ווערן פרעמיער, האט גארנישט קיין חשק איבערצונעהמען אזעלכע שווערע אויפגאבען.

דער מיניסטער האט בדעה זיך צוריקצוציהען פון דער פאליטיק.

אין אלגעמיין האלטען די פאליטישע קרייזען אין יאפאן, אז ס'וועט געשאפען ווערען א איבער-פארטייאישע נאציאנאלע קאנצענטראציע. אזא רעגירונג וואלט וואהרשיינליך בעקומען די אונטערשטיצונג פון די מיליטערישע קרייזען.

דער בונט אין מאנדזשוריע

מאסקווא, 18 (ספ. טעל.) פון כינעזישע קוועלען מעלדעט מען פון פעקין וועגען א בונט פון מאנדזשורישען גארניזאן אין טשאנג טשונג. דער בונט איז דערשטיקט געווארען דורך יאפאנישע מיליטער, 53 זעלנער זענען דערשאסען געווארען.

ער יאפאנישער יוסטיץ-מיניסטער סוזוקי, וועלכער זאל ווערען פרעמיער-מיניסטער

צו די אטענטאטען אין יאפאן

דער ביזאיצטיגער יאפאנישער קאבינעט. אין ווינקעל דער קייזער (מיקאדא) הירא[h]יטא

דער בלוטיגער סך-הכל אין אינדיען

88 טויטע, 850 פערוואונדעטע, 435 פערברענטע הייזער

לאנדאן, 18 (ספ. טעל.) די ענגלישע מאכט האט בעוויזען צו בעהערשען די לאגע אין באמבאי. דאס מיליטער און פאליציי האבען צוריקגעשטעלט די ארדנונג מיט דער הילף פון געפאנצערטע אויטאס. נאך נעכטען זענען בעת די קאמפען צווישען די הינדוסען און מוזולמענער געפאלען 24 טויטע און 230 פערוואונדעטע. די אלגעמיינע צאהל קרבנות בעת די אונרוהען, וואס האבען געדויערט 3 טעג, זענען געפאלען 88 טויטע און 850 פערוואונדעטע, 100 הייזער זענען פערברענט געווארן, 435 געוועלבער זענען אויסגערויבט געווארן.

קרימינעלער פראצעס פון די ארויסגעבער פון „זשעטש-פאספאליטא"

ווארשא, 18. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די באנקראטירטע צייטונג „זשעטש-פאספאליטא" וועט האבען צוליב'ן באנקראט א קרימינעלען פראצעס. ווי ס'שטעלט זיך ארויס איז דער גרונט-קאפיטאל פון דער צייטונג געווען 10 טויזענד זלאטיס, בעת די פירמע האט אויסגעשטעלט וועקסלען אויף 300 טויזענד זלאטיס.

שפיאנאזש-פראצעס אין קאטאוויץ

פערמשפט א דייטשען בירגער אויף 8 יאהר תפיסה

קאטאוויץ, 18 (ספ. טעל.) ביי פערמאכטע טירען האט דאס קרייז-געריכט בעטראכט דעם פראצעס געגען געוו. קאפיטאן פון דער דייטשער פאליציי, דער דייטשער בירגער נאצני, וועלכער איז בעשולדיגט געווארן אין שפיאנאזש. נאצני איז פערמשפט געווארן אויף 8 יאהר טורמע

10-זלאטי - באנקנאטען ארויס-געצויגען פון פערקעהר

ווארשא, 18 (טעלעפאניש) ס'ווערען ארויסגעצויגען פון פערקעהר די 10-זלאטי-באנקנאטען. ס'וועלען בלייבען אין פערקעהר נאר די וואס טראגען דעם דאטום פון היינטיגען יאהר.

שרעקליכער שטורם-ווינד 150 מענשען אומגעקומען

מאנילא, 18 (ספ. טעל.) א שרעקליכער שטורם-ווינד איז אדורך אין דער געגענד פון יאלא 150 מענשען זענען אומגעקומען, 30 טויזענד מענשען זענען געבליבען אהן א דאך איבערן קאפ.

די מוראדיגע שיף-קאטאסטראפע

די צאהל אומגעקומענע איז נאך נישט פעסטגעשטעלט געווארען

פאריז, 18 (ספ. טעל.) ביז איצט האט זיך נאך נישט איינגעגעבען פעסטצושטעלען די רשימה פון די קרבנות אויף דער שיף „זשארזש פיליפאר".

די שיף „אנדרע לעבראן" האט אפגעראטעוועט 425 פאסאזשירען, די שיף „מאסהור" – 125, א גרויסע רעטונגס-אקציע האט אויך געפיהרט די שיף „קאנטראקטאר".

די שיף „זשארזש פיליפאר" ברענט נאך ווייטער. דער קאפיטאן, אפיצירען און א טייל פון דער מאנשאפט זענען אומגעקומען.

די פראנצויזישע שיף „זשארזש פיליפאר"

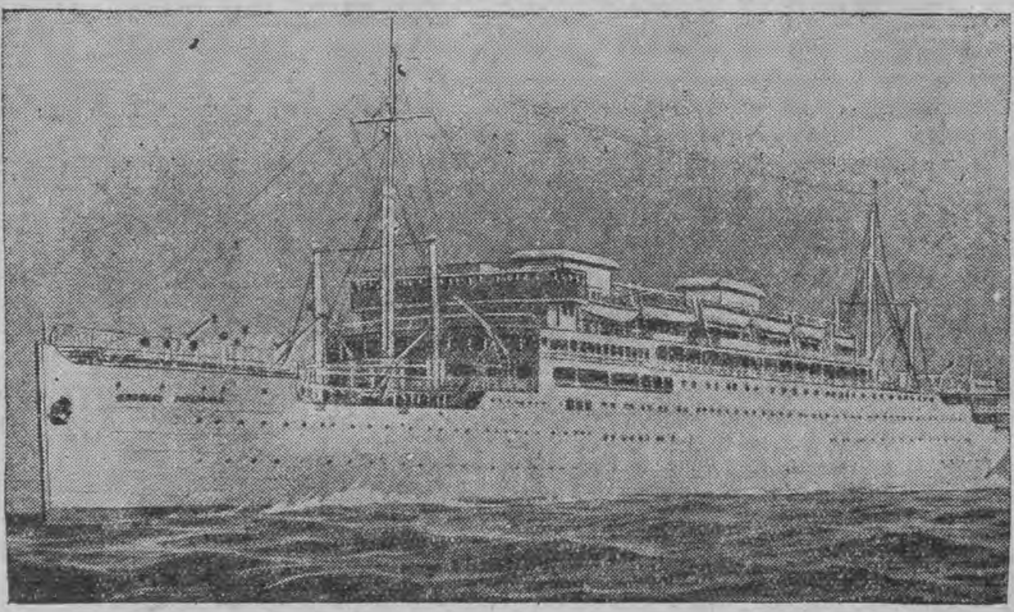

איז פערברענט געווארען אין מיטען ים, 250 מענשען זענען אומגעקומען.

מארשאל פילסודסקי אין ווילנא

האט קאנפערירט מיט'ן פרעמיער פריסטאר

ווילנא, 18. (טעלעפאניש) ס'שטעלט זיך ארויס, אז איידער דער מארשאל פילסודסקי איז אפגעפאהרען קיין ווארשא, האט ער אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט'ן פרעמיער פריסטאר. פאר'ן אפפאהרען האט דער מארשאל אויך באזוכט זיין ברודער, וועלכער איז פינאנציעלער קאנטראלער אין ווילנער מאגיסטראט.

פערשטארקטע שטייער-עקזעקוציעס

וועלען זיך שוין אנהויבען די נאהענטס-טע טעג

ווארשא, 18. (טעלעפאניש) אין די פינאנץ-קרייזען רעדט מען, אז אין די נאהענטסטע טעג וועט זיך אנהויבען אין גאנץ פוילען א גרויסע עקזעקוציע-אקציע, ס'האנדעלט זיך וועגען אומזאץ און הכנסה-שטייער פאר'ן יאהר 1931.

אין די ערשטע טעג וועלען די עקזעקוציעס ארומנעהמען 20 פראצענט שטייער-צאהלער. ביי די סוחרים. ביי וועלכע ס'זענען שוין געמאכט געווארען עקזעקוציעס וועלען בעשטימט ווערען טערמינען פון צונעהמען די סחורות און זיי וועלען אפגעפיהרט ווערען אין די לאגערען.

קאמף מיט עפידעמיעס

בעשטימט אן'אויסערגעוועהנליכען קאמיסאר

ווארשא, 18 (טעלעפאניש) אין היינטיגען „דזשענניק אוסטאווו" איז פערעפענטליכט א פערארדנונג וועגען בעשטימען אן'אויסערגעוועהנליכען קאמיסאר צו קעמפען מיט עפידעמיעס.

26.000 פוילישע יודען אין תל-אביב

נויטווענדיגקייט פון א פוילישען קאנסולאר-אמט

תל-אביב, (יט"א) אין די קרייזען פון די פוילישע יודען אין תל-אביב און שכנות'דיגע ערטער (יפו און די ארומיגע קאלאניעס) ווייזט מען אן אויף דער נויטווענדיגקייט איינצושטעלען אין תל-אביב א פוילישען קאנסולאר-אמט.

19 פרעמדע מלוכות האבען קאנסולאר-פערטרעטונגען אין ארץ-ישראל, דערפון האבען 17 לענדער זייער'ע הויפט-קאנסולאר-אמטען אין ירושלים און 2 (עסטאניען און ליטע) אין תל-אביב-יפו. 13 פון די 17, וואס זייערע קאנסולארע הויפט פערטרעטונגען געפינען זיך אין ירושלים, האבען אויך וויצע-קאנסולאטען, עווענטועל קאנסולאר-אגענטורען אין תל-אביב-יפו. צו די דאזיגע 13 מלוכות געהערען: בעלגיען, טשעכאסלאוואקיי, פראנקרייך, דייטשלאנד, גריכענלאנד, איטאליען, האלאנד, נארוועגיען, רומעניען, שפאניען, שווייצאריען, שוועדען און יוגאסלאוויען.

פוילען האט הן דעם גענעראל - קאנסולאט (בראש מיט ד"ר קורניקאווסקי), הן דעם וויצע-קאנסולאט (ה' נ. סטאמקאווסקי), אין ירושלים, דאגעגען אין תל-אביב-יפו האט נישט פוילען קיין קאנסולאר-אמט, הגם אין תל-אביב און אומגעגענד וואוינען 26 טויזענד פוילישע יודען. דער דאזיגער אומשטאנד איז אפט גורם די פוילישע בירגער פיל צייט און געלד-פערלוסט. וואס זיי-נען פערבונדען מיט די רייזען קיין ירושלים אין קאנסולאר - אנגעלעגענהייטען. אין די פוילישע יודישע קרייזען אין תל-אביב און ארומיגע מקומות שטרייכט מען דעריבער אונטער די שטארקע נויטווענדיגקייט איינצושטעלען אזא קאנסולאר - פערטרעטונג אין תל-אביב. אין די דאזיגע קרייזען דריקט מען אויס די האפנונג, אז די פוילישע רעגירונג וועט איינזעהען די וויכטיגקייט פון דעם ענין און עטאבלירען א קאנסולאר-אמט אין תל-אביב.

דימיסיע פון קעלנישען קאבינעט

בריסעל, 18. (ספ. טעל.) צוליב מיינונגס פערשידענהייטען וועגען געבען רעכט דער פלעמישער שפראך אין דער אדמיניסטראציע און מיליטער, האט דער מיניסטארען-ראט זיך אנגע-געבען אין דימיסיע.

געוו. ליטווישער פרעמיער-מיניסטער

פערמשפט אויף 2 יאהר תפיסה

ריגא, 18. (ספ. טעל.) דער געוועזענער ליטווישער פינאנץ- און פרעמיער-מיניסטער פעטרוי-ליס, וועלכער איז געווען בעשולדיגט אין מיס-ברויכען אין שייכות מיט געבען קאנצעסיעס אויף פע-קויפען שפירט, איז פערמשפט געווארען אויף 2 יאהר טורמע און 100 טויזענד ליט געריכטס-קאסטען.

„יודען און טערקען"

א בוך פון פראפ. גאלאנטע

קאנסטאנטינאפאל (יט"א) מיט עטליכע טעג צוריק איז דא ערשינען א בוך אין דער פראנ-צויזישער שפראך א. נ. „יודען און טערקען" פון בעקאנטען יודישען געלעהרטען פראפ. פון קאנ-סטאנטינאפאלער אוניווערזיטעט דר. אברהם גא-לאנטע. אויפ'ן גרונד פון היסטארישע דאקו-מענטען בעווייזט דר. גאלאנטע די וויכטיגע ראל, וואס יודען האבען געשפילט אין דער ענטוויקלונג און קולטור פון טערקיי. צום בוך זענען בייגע-לעגט פיל היסטארישע מאטעריאלען און דאקו-מענטען, אויף וועלכע עס שטיצען זיך די אויס-פיהרונגען פון מחבר.

שיטרען
מיט פאריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען
ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט
צו ביליגע פרייזען
-- און אנדולאציע --
ביי קערש, סקווערא וואא 15
לינקע אפיצינע 1 טער שטאק.

מערקווירדיגע שאנטאזש-אפערע

ער פראצעסירט זיך געגען א בלבול, אז ר'איז א טאטע פון א פרעמדען צווילינג

א סענסאציאנעלע געשיכטע האט זיך מיט א קורצער צייט צוריק אפגעשפילט אין ווילנע, און וועט נאך געפינען איהר עפילאג פאר'ן גריכעם ריכטער-טיש.

דער ווילנער יונגערמאן א. ר., וועלכער שטאמט פון אן'אנגעזעהענער, אבער פעראָרימטער משפחה, האט זיך א לענגערע צייט געליבט אין א יודישער פריילין, האט זי דערנאך אוועקגעווארפען און חתונה געהאט מיט א רייכער כלה, ביי וועלכער ער האט גענומען א גרויסע סומע נדן.

קורץ נאך דער חתונה האט דער יונגערמאן פלוצלונג בעקומען א בריף פון אן'אומבעקאנטער קריסטליכער פרוי, אין וועלכען די אומבעקאנטע האט געפאדערט ביי איהם 10 טויזענד זל., דראָ-הענדיג אין געגענפאל צו דערצעהלען פאר זיין פרוי דעם סוד, אז ער האט פריהער געלעבט מיט איהר און אז זי האט פון איהם געבוירען א צווילינג.

דער יונגערמאן, האט בעת מעשה קיין אכט נישט געלייגט אויף דער גאנצער געשיכטע, האל-טענדיג דאס פאר א שפאס, ער האט אפילו נישט געענטפערט לויט'ן אנגעוויזענעם אדרעס. באר גיך האט ער זיך אבער איבערצייגט, אז ער האט דא צו טון נישט מיט קיין שפאס, נאר מיט אן'אינטריגע און א פשוט'ע שאנטאזש אפערע.

אין איין שיינעם טאג, ווען ער האט זיך צוריק-געקעהרט אהיים, האט ער געטראפען זיין פרוי א פערוויינטע. זי האט אפילו אויף איהם נישט געוואלט א קוק-טון, באלד האט ער אויך בעמערקט אין צימער א קליין קינד און א צעטעל, ווען ער האט גענומען לייענען דאס צעטעל איז איהם פינסטער געווארען אין די אויגען. דארט איז געשטאנען שווארץ אויף ווייס:

„מיאוס'ער, בידערטרעכטיגער פערפיהרער, דו האסט מיך פעראומגליקליכט און אוועקגעווארפען אויף הפקר, הגם דו ווייסט גאנץ גוט, אז איך האב געבוירען פון דיר א צווילינג. איך שיק דיר אפ איין קינד און איינע, לאז איך דערווייל ביי זיך. וואנדע".

ווי דער יונגערמאן האט זיך דערנאך דער-וואוסט, האט דעם יונגעלע איבערגעלאזט ביי איהם אן'אומבעקאנטע קריסטליכע פרוי, וועלכע איז שנעל אוועקגעגאנגען.

די פרוי האט געגלויבט דעם איינהאלט פון צעטעל און האט גענומען פאדערן פון איהר מאן א גט. און דאס פאר-פאלק האט זיך גע'גט.

דער יונגערמאן האט אבער די גאנצע צייט גע'טענה'ט, אז ער איז געפאלען אלס קרבן פון א שאנטאזש-אפערע.

איצט האט דער יונגערמאן אריינגעטראגען אין פאליציי אן'אנקלאגע געגען זיין געוועזענער כלה, ער בעשולדיגט איהר, אז אויס נקמה צו איהם, פארוואס ער האט איהר פערראטען און חתונה גע-האט מיט אן'אנדערען, האט זי אונטערגעקויפט זייער געוועזענע דינסט, וועלכע האט געהאט א ממזר, און די לעצטע האט אונטערגעווארפען איהר ממזר, אויסטראכטענדיג אויף איהם א בלבול, אז דאס איז זיין קינד.

די פאליציי האט פערפיהרט אן'אויספארשונג און די געשיכטע וועט זיך נאך פערענדיגען מיט א פראצעס, וועלכער וועט אויפקלערען די גאנצע געשיכטע.

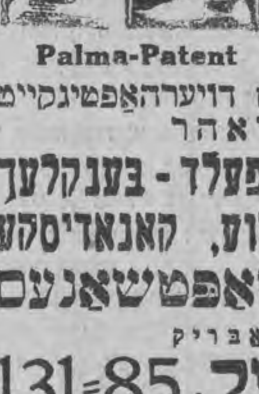

Palma-Patent

— — די — —
בעוואוסטע פעלד-בעטן
„Palma-Patent"
וואס זענען אלעמען בעקאנט מיט זייער פראקטישקייט און דויערהאפטיגקייט
מיט א גאראנטיע אויף 3 יאהר
ווי אויך לעזשאקעס, פעלד - בעטלעך און פעלד - בענקלעך
מאטראצען געבעטע, שאטקאווע, קאנאדיסקע
קאזעטקעס, טאפטשאנעם
בעקומט מען נור אין דער בעקאנטער פאבריק
לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 131-85
הורט דעטייל

לאדז. 19 מאי 1932

„נייער פאלקסבלאט”

לאדז. 19 מאי 1932

יקרות
און רעדוקציע

ווען מען האט אין פאריגען יאהר אנגעהויבען די רעדוקציע־אפענזיווע קעגען ארבייטס־לוין אין גאנצען לאנד, האט די רעגירונג פון איהר זייט גע־האט א תירוץ: ביודזשעט־דעפיציט און וויר־טשאפט־קריזיס; דער פריוואטער אונטערנעהמער — שלעכ־טע געשעפטען בכלל און... זול פון פראדוקטען.

די רעדוקציעס האבען דעם מלוכה־ביודזשעט קיין גלייכגעוויכט נישט געבראכט, דעם קריזיס אין לאנד נישט פערדיכט און די פריוואטע געשעפ־טען נישט פערבעסערט.

אדרבא, ווען מיר ווארפען א בליק אויף צוריק. זינט ס'איז געמאכט געווארען די ערשטע רעדוקציע־אימפונג ביז היינטיגען טאג, וועלען מיר בעקומען פאר זיך א טרויעריג בילד:

נישט נאר האט די רעדוקציע־„רפואה” נישט צוגעגעבען אונז קיין געזונט, נאר זינט די רעדוקציע־איינשפריצונגען ווערען פראקטיצירט איבער אונזער קראנקען גוף, ווערען מיר עפעס כסדר מאגערער און פערליערען אין וואג.

דער דעפיציט פון מלוכה־ביודזשעט דעגרייכט שוין די אפיציעלע ציפער פון 200 מיליאן. (וועגען דער נישט אפיציעלער רעדען מיר שוין נישט). און דאס איז גאנץ נאטירליך, ווען מיר נעמען אין אכט, אז צוליב'ן שניידען די ארבייטס־לוינען האט מען דאך פאקטיש געשניטען די דורכשניט־הכנסה און צוגענומען די מעגליכקייט צו געפען לייזונג אין דער פריהערדיגער פראפארץ — במילא האבען זיך אין רעזולטאט אויך געמוזט פערקלענערען די אומזאצען פון האנדעלס־עלעמענט, שוין אפ־גערעדט, וואס ס'איז אויך קלענער געווארען דער פערברויך אין לאנד און דער לעבענס־ניווא פון פערברויכער און רעדוצירטע, וועגען דעם קענען קיין צוויי מיינונגען נישט זיין.

האט דאך דער מוסר השכל געדארפט דערפון דרינגען נישט אנצווענדען אויף ווייטער אזעלכע „היילונגס־מעטאדען” געגען קריזיס.

לאזט זיך אויס, אז די רעגירונג זאגט זיך נאך אלץ נישט אפ פון די דאזיגע „היילונגס־מעטאדען”. זי אפערירט ווידער מיט איהם אין לעבען. גאר וואס האט זי ווידער בעשטעטיגט א 10 פראצענטיגע לוין־רעדוקציע פון בעאמטע, און קוקענדיג אויף דער רעגירונג וועלען איהר באלד אנהויבען נאכ־טון אויך די פריוואטע קאפיטאליסטען און אונטער־נעמער, הגם ס'פעהלט שוין איצט אפילו אזא „בע־קוועמער” תירוץ, ווי ביליגקייט פון פראדוקטען. דער יקרות־געשפענסט בעהאלט זיך שוין נישט מעהר אין א זאק פעדערען נאר ער מארשירט ציניש און חוצפהדיק. אפען איבער דער גאנצער ליניע פון אונזער לעבען מיט אויסגעשצירטע ציין און אויסגעשפיצטע נעגעל.

דאסמאל האבען זיך צונויפגעפארט יקרות און רעדוקציע צוזאמען. ביידע מארשירען בשותפות. דוכט זיך, אז אין תוך זענען זיי דאך געגענזייטלעך, שונאים, אבער פערהאן א פנים א צייט ווען זיי בע מען זיך ביידע געאיימט.

וואס קען ארויסקומען פון אזא נישט נאטירלי־כען שידוך?

ס'איז א מורא צו טראכטען.

א.

טערקישע מלוכה־סובסידיע
פאר שולען פון נאציאנאלע מינדערהייטען

קאנסטאנטינאפאל (יט"א) די טערקישע רעגי־רונג האט אסיגנירט א סומע פון 10,000 טערקישע ליר אויף סובסידיעס פאר די שולען פון די נאציאנאלע מינדערהייטען. פון דער סומע וועלען די יודישע שולען בעקומען אנ'ערך 2000 ליר.

צוריקגעגעבען עפענטליכקייטס־רעכט א יודישער מיטעל־שול אין בוקאווינע

טשערנאוויץ (יט"א) דאס בילדונגס־מיניס־טעריום האט מיטגעטיילט דער לייטונג פון יודישען גימנאזיום אין סטארטשינעץ, אז עס וועט צוריק־געצויגען די מיניסטעריאלע פעראָרדנונג פון פאריגע וואך, לויט וועלכער עס איז ביי דעם גימנאזיום צוגענומען געווארען דאס עפענטליכקייטס־רעכט.

רייכע קישינעווער פרוי שרייבט אפ איהרע הייזער פאר יודישע אינסטיטוציעס אין קישינעוו

קישינעוו. (יט"א) די נישט לאנג פער־שטארבענע יודישע פרוי ר. באראן האט אין איהר צוואה אפגעשריבען א העלפט פון איהר פערמעגען, וואס בעשטעהט פון פיל הייזער אין קישינעוו, פאר די ארטיגע יודישע אינסטיטוציעס און אנ־שטאלטען. אין איהר צוואה האט די פערשטארבענע אויך בעשטימט א קאמיטע, וואס וועט דארפען איינטיילען די הייזער צווישען די בעזונדערע אינסטיטוציעס. די קאמיטע איז שוין צוגעטרעטען אויסצופיהרען דעם לעצטען ווילען פון דער פער־שטארבענער.

דער קריגערישער שאוויניזם אין יאפאן
וויל דורך טעראר־אקטען איבערנעהמען די מאכט און אנצינדען א נייער פייער אויפ'ן ווייטען מזרח

פון יאפאן קומען אן אלארמירענדע ידיעות וועגען א רייהע אטענטאטען, וואס זענען דארט אויסגע־פיהרט געווארען אין די לעצטע טעג. דער ערשטער קרבן פון אטענטאט איז געווען דער 77 יעהריגער מיניסטער־פרעזידענט יאנוקאי, וועלכער איז דער־שאסען געווארען אין זיין וואוינונג דורך א גרופע אפיצירען און שילער פון דער פלאטען־שולע. די אטענטעטער האבען זיך באלד אליין איבערגעגע־בען אין די הענד פון דער מאכט. געהעריג האבען זיי צו א געהיימער אפיצירישער ארגאניזאציע, וועל־כע איז טעטיג אונטער'ן נאמען „דער שווארצער דראקאן”.

נאכ'ן אטענטאט אויפ'ן פרעמיער זענען גע־קומען עטליכע אנדערע. עס איז געווארפען געווא־רען א באמבע אויפ'ן פרעפעקט פון דער פאליציי אין טאקיא, אויפ'ן אויסערן־מיניסטער, אויפ'ן פרע־סע ביורא פון דער ליבעראלער פארטיי, אויף דער יאפאנישער מלוכה־באנק. אומעטום האבען די אטענ־טעטער פונאנדערגעווארפען אויפרופען מיט'ן לא־זונג: זאל לעבען דער מיקאדא (קייזער).

עס וואלט געווען א טעות צו מיינען, אז די בלוטיגע טאטען אין יאפאן זענען אקטען פון א פראגרעסיווער רעוואלוציאנערער פארטיי. מען האט דא צו טון מיט דער טעטיגקייט פון א דורכאויס רעאקציאנערער ארגאניזאציע, א גרופע, וואס פער־טרעט דעם עקסטרעמסטען שאוויניזם אויפ'ן געביט פון רעליגיע, ראסע און מנהגים, די גרופע, וועלכע פיהרט אויס די אטענטאטען און קאט איהר שורש אין יאפאנישען מיליטער, וויל מיט איהר טעראר אויך ארויסווייזען די רעאקציע געגען דער איירא־פעאיזירונג פון יאפאן, זי פאדערט, אז אין יאפאן זאל צוריקגעשטעלט ווערען דער קייזערליכער אב־סאלוטיזם און עס זאל געפיהרט ווערען א פאליטיק פון שטארקער האנד אין כינע און אין מאנדזשוריען ווי אויך לגבי דעם פעלקערבונד. די גרופע וויל נישט צולאזען דעם געראנק וועגען דער אינטערווענץ פון פעלקערבונד אין די אנגעלעגענהייטען פון יא־פאן. א שטויס צו די טעראריסטישע אקטען איז געווען דער וואפענשטילשטאנד, וואס איז געשלאסען געווארען מיט כינע, און לויט וועלכען די יאפאנער דארפען אפרייניגען אין א געוויסען טערמין די פערנומענע געביטען ארום שאנכאי. די אקטען זענען א פראטעסט געגען דער נאכגיביגער פאליטיק פון דער איצטיגער רעגירונג. די מיליטערלייט, וועלכע האבען פראוואצירט די געשעהענישען אין מאנדזשוריען און אין שאנכאי, ווילען שטויסען יאפאן צו א קאנפליקט מיט די סאוויעטען, ווילען דורך טעראר צווינגען מען זאל זיי איבגאנצען איבערגעבען די מאכט און דאן וועלען זיי זיך נעהמען צו דער פערווירקליכונג פון די גראנדיעזע פערכאפערישע פלענער פון יאפאנישען אימפער־יאליזם.

וויל ווען די טענדענצען, וואס הערשען צווי־שען די טעראריסטען, וואלטען טריומפירט, דאן וואלט דאס זיכער געבראכט צו די פאלגענדע קאנ־סעקווענצען: יאפאן וואלט זיך אפגעזאגט פון דעם שאנכאיער אפמאך און וואלט ארויסגעטראטען פון פעלקערבונד, עס וואלט געשאפען געווארען א דיר־רעקטע און אונגעהויערע גרויסע געפאהר פון א בער־וואפענטען קאנפליקט מיט די סאוויעטען, וואס וואלט אונפערמיידליך געמוזט ברענגען צו א קריג מיט אלע זייטע פאלגען; עס איז דערביי קיין ספק נישט, אז די גרופען פון דער רוסישער ווייסער גווארדיע, וואס זענען טעטיג אין ווייטען מזרח, וועלען טון אלצדינג, כדי די בעציהונגען צו פערשארפען און דעם קריג צוצואיילען.

ווי ווייט דראהענד מען שאצט אפ די לאגע אין סאוויעט־רוסלאנד, איז צו זעהען פון די ידיעות אז די סאוויעטען האבען ערקלערט א מאביליזאציע און אז זיי שיקען ארויס אנ'ארמעע פון עטליכע הונ־דערט טויזענט מאן צו די גרעניצען פון מאנדזשור־יען. אויב אפילו מען זאל אננעהמען, אז קיין מאבי־ליזאציע איז נאך נישט ערקלערט, איז אבער זיכער, אז די סאוויעטען גרייטען זיך מיט דער גאנצער פארע צום צוזאמענשטויס, אז זיי קאנצענטרירען מיליטער אויפ'ן ווייטען מזרח, נישט אומזיסט האט ערשט די טעג ערקלערט דער פארזיצער פון דער סאוויעט־רעגירונג מאלאטאוו, אז די געפאהר פון א קריג איז איצט נאהענטער ווי ס'איז געווען אין יאהר 1914.

ענדעציע שלאגט אלע רעקארדען
דער וויסטער אנטיסעמיטישער פראגראם פון דער ענדעקישער יוגענד

צום 10־יעהריגען יובילעי פון דער ענדעקישער יוגענד־ארגאניזאציע „מלאדזישיעזש וושעכ־פאלסקא” איז די טעג פארגעקומען אין ווארשא א צוזאמענ־פאהר פון דער דאזיגער יוגענד. דער צוזאמענפאהר האט אויך נאטירליך בעהאנדעלט די יודען פראגע און האט וועגען דעם ענין אנגענומען א פראגראם, וואס שלאגט באמת דעם רעקארד צווישען אלע אנטיסעמיטישע פראגראמען. די ענדעקישע יוגענד וויל די יודען אין בוכשטעבליכען זין פון ווארט שטעלען אויסערן געזעץ. וועגען דעם יונג־ענדעקי־שען פראגראם אין דער יודען־פראגע שרייבט דער „נ. פ.”

מ'דענקט וועגען אונז, מ'געדענקט אן אונז! אך, וואסער פראגראם! דער אנטיסעמיטישער פרא־גראם פון היטלער'ן איז א נעבעכדיג לעפליך וואַ־סער געגען דעם שטארקען ענדעקישען בראנפען. די ענדעקעס האבען געשלאגען אלע רעקארדען.

וואס מען קאן ערוואַרטען פון דער אלפוילישער יוגענד איז צו זעהען פון איהר פראגראם:

די בעפעלקערונג, וועלכע בעזיצט די פוילישע מלוכה אנגעהעריגקייט, דארף איינגעטיילט ווערען אין בירגער און אנגעהעריגע, וואס בעזיצען נישט קיין פאליטישע רעכט. צו די לעצטע דארף מען צורעכענען די יודען, נישט געקוקט דערויף, צי זענען פון משה'ס גלויבען, אדער זיי זענען פון אנ'אנדער גלויבען.

אויפ'ן פאליטישען געביט קאנען די יודען נישט האבען קיין שום וואהל רעכט. זיי קאנען נישט זיין קיין בעאמטע, פראפעסארען, לעהרער, באטאר־יוסען און בערזען־מעקלערס. זיי דארפען בעפרייט ווערען פון מיליטער־דינסט, דערפאר זאלען זיי צאהלען א בעזונדערען שטייער. זיי טארען נישט אננעהמען קיין פוילישע נעמען. נומערוס קלויזוס דארף איינגעפיהרט ווערען אויף אלע געביטען פון שול־וועזען, אויף ביכער און אנדערע אויסגאבען דארף אנגעוויזען ווערען די יודישקייט פון מחבר, די יודישע שחיטה דארף פערבאטען ווערען, יודען טארען נישט שליסען קיין חתונות מיט דער ארטי־גער בעפעלקערונג.

דער ענדעקישער אנטיסעמיטיזם איז געווענדט אויך געגען משומדים. עס איז דעריבער א פראגע, וואס די יונגע ענדעקעס וועלען טון מיט זייערע אייגענע משומדים. צי וועלען זיי אויך נישט טארען זיין קיין פראפעסארען, קיין לעהרער, קיין רעיענטען, א. א. וו. און אפשר זאל מען פאר זיי מאכען אנ'אויסנאהמע? אפשר זאל מען זיי איבערלאזען דעם געביט פון בערזע־מעקלערס?

דער אונגעקרוינטער קעניג פון די יודען
רופט אז גענעראל סמוטס דעם פראפ. וויצמאן
א ביידע קאפיטעל אין די בייזע ארץ־ישראל בעריכטען

קאפשטאדט, (י.ט.א.) אויף דעם אפ־שידס־באנקעט, וואס איז ארויסגעגעבען געווארען לכבוד ד"ר חיים וויצמאן פאר זיין פערלאזען דרום־אפריקע, האט ד"ר וויצמאן אין זיין רעדע ערקלערט צוו. אנד.:

די שוועריגקייטען, וואס האבען זיך אין א"י אנגעהויבען מיט די אונרוהען פון אויגוסט 1929 נאך וועלכע עס איז געקומען די בעקאנטע סעריע אויספארשונגען, קאמיסיעס און „ווייס־ביכער”, זע־נען נאך ביז איצט נישט איינגאנצען ליקווידירט געווארען. הגם עס איז שוין אריבער העכער א יאהר צייט זייט עס איז פערעפענטליכט געווארען דער בריף פון פרעמיער מאקדאנאלד (פון 13־טען פעברואר 1931), וואס האט ענטהאלטען אנ'אויטא־ריטאטיווע אינטערפרעטאציע פון פאספילד'שען „ווייס־בוך” און א רייהע קאנקרעטע צוזאגען וועגען פערלייכטערן דעם א"י־אויפבוי, דאך מוז מיט בע־דויערן פעסטגעשטעלט ווערען, אז ביז־איצט איז געטון געווארען זעהר ווייניג אויסצופיהרען די צוזאגען פון דעם דאזיגען דאקומענט. אדרבה, איך האב מורא, אז אין דער נאהענטסטער צוקונפט וועלען מיר מיט דער גאנצער קראפט מוזען בע־קעמפען נייע שוועריגקייטען. אין דעם דאזיגען קאמף וועלען מיר אבער האבען א שטארקען אנ־שפאר אין דעם בעוואוסטזיין, אז די עקאנאמישע לאגע פון א"י און דער מאראלישער מצב פון ישוב זענען געזונד און פעסט. מיר ווייסען, אז מיר בויען אויף א פעסטען יסוד. איך בין פעסט איבערצייגט, אז די געזונדע יסודות פון ישוב וועלען מוזען אויסאיבען זייער השפעה אין דער פא־ליטישער ספערע.

מיט א שווער געפיהל נעמען מיר אויף די קלאנגען וועגען דעם נייעם א"י־בעריכט. עס לי־גען אונז נאך דערפריי אלעמען אין זכרון די פיינ־פולע איבערלעבונגען, וואס מיר האבען געהאט ארום דעם סימפסאן בעריכט. מיר האבען געהאפט, אז עס איז געענדיגט דאס טונקעלע קאפיטעל פון די בייזע בעריכטען פון וועלכע דער סימפסאן־בעריכט מיט זיינע פסיידא־וויסענשאפטליכע מסקנות איז געווען דער לעצטער. עס שיינט אבער, אז עמיץ איז שטארק בעזארגט, דאס א"י זאל כסדר בעהאלטען ווערען אין א מצב פון יויהרונג און אונרויהיגקייט דורך דער כסדר'דיגער פערעפענטלי־כונג פון בעריכטען פון דעם מין. דער אלגעמיינער גרונדשטריך פון אט די אלע בעריכטען אין די אייביגע אונטערשטרייכונג פון דעם פאקט, וואס מיר אלע ווייסען זעהר וואויל, אז א"י איז א קליין לאנד.

אבער אלע ווייסען דאך אויך פונקט אזוי וואויל, אז מיר געהען נישט בויען אונזער היים אויף וועמענס עס איז רוקען. די אראבער דארפען דאך נישט פאדערן קיין שוץ געגען אונז. זיי האבען זייערע נאציאנאלע היימען, וואס ציהען זיך פון פרת ביז'ן אינדישען אקעאן. אין דאס אלץ, וואס מיר פאדערן, איז דאך בלויז, אז מען זאל אונז לאזען בויען אונזער אייגענע היים.

מען חזר'ט מיט אונז כסדר איין די סוגיא, אז א"י איז א קליין לאנד. דער אמת איז דאך אבער, אז בעת עס איז איינגעשטעלט געווארען די פאליטיק פון דער נאציאנאל־היים, איז א"י און עבר־הירדן געווען איין אונצוטיילבארע איינהייט. אויב עס וואלט נאך אזוי געווען ביז אוים'ן היינ־טיגען טאג, וואלט דאך באמת קיין שום שוועריג־קייט נישט געווען אין געביט פון דער פאליטיק פון דער יודישער נאציאנאל־היים. עבר־הירדן איז כמעט א לעדיג לאנד און איז געאגראפיש און היס־טאריש דאס נאטירליכע הינטערלאנד פון א"י. אבער טאקע דאס נאטירליכע הינטערלאנד איז פערשלאסען פאר יודען מחמת מאטיווען, וואס זענען בעגנעריש צו דער ציוניסטישער פאליטיק. מיר בעאנשפרוכען דאס רעכט צו קומען אין דעם דאזיגען לאנד און גורם זיין צו זיין ענטוויקלונג אין צוזאמענארבייט מיט זיין בעפעלקערונג.

מיר גלויבען, אז מיר האבען פיל פריינד אין ענגלאנד, האט דר. וויצמאן געענדיגט. מיר גלויבען, אז אונזערע פריינד זעהען איין די גערעכטיגקייט פון אונזערע פאדערונגען, וועלכע וועלען אויך פרי־העך צי שפעטער געפינען אומעטום דאס פולע איינזעהען. דער נייער הויך־קאמיסאר פון א"י איז א מאן פון גערעכטיגקייט און פערשטענדניש, וואס גלויבט אויפריכטיג, אז די ענערגיע און שטאנד־האפטיגקייט מצד די יודען וועט מוזען מנצח זיין.

נאך דער רעדע פון דר. וויצמאן האט גע־נומען א ווארט דער פרעזעס פון קרן־היסוד־קאמי־טעט אין קאפשטאדט אייזיק האכבערג, וועלכער האט אויסגעדריקט די דאנקבארקייט פון דרום־אפריקא־נישען יודענטום פאר דר. וויצמאן און זיין פרוי.

גענ. סמוטס האט אין זעהר ווארימע ווער־טער בעגריסט דעם דר. וויצמאן, בעצייכענענדיג איהם אלס „דעם אונגעקרוינטען קעניג פון יודען”.

געזעגענדיג זיך לסוף מיט דעם דרום־אפרי־קאנישען יודענטום, האט דר. וויצמאן אויסגעדריקט זיין טיפע פערעהרונג פאר דער אפפרוויליגקייט און איבערגעבענקייט, וואס די דרום־אפריקאנישע יודען ווייזען ארויס פאר א"י.

חלוצים־פערבאנד פון די בוקאווינער „צעירי אגודת ישראל”

טשערנאוויץ, (יט"א) די בוקאווינער „צעירי אגודת ישראל” האט געגרינדעט אנ'ארטא־דאקסישען חלוץ־פערבאנד. די מיטגלידער פון פערבאנד וועלען בעקומען זייער לאנדווירטשאפט־ליכע הכשרה אין א בוקאווינער יודישער פערמע און זאלען בעשטימט ווערען פאר אנ'אגודת־קאלא־ניע אין א"י. די חלוצים־פערמע פון די „צעירי־אגודת ישראל” וועט שטעהן אונטער דער השגחה פון הרב האגער פון וויזשניץ.

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאגע
פון „נייעם פאלקסבלאט"

צו דער אויפמערקזאמקייט פון די פאבאר-פליכטיגע!

איינגע פאלען פון קוואליפיצירען פאבאראווע, לויט פיזישע דעפעקטען

לויט'ן ארטיקעל 1 פון איצט-פערפליכטענדע צווייגגרופענע מיליטערישע סאניטארע פארשריפטען (סאן 30/5) ווערען קוואליפיצירט קערפערליך שוואך-ענטוויקעלטע פאבאראווע. פאר אזעלכע ווע-רען אנערקענט מאנספערזאנען נידריג-געוויקסיגע, וועלכע זענען פראפארציאנעל צו זייער אלגעמיינע קערפערליכע קאנסטרוקציע בעדייטענד אונטער-שטעליג געבליבען אין זייער פיזישע ענטוויקלונג.

אין דעם פרט ווערט אנגעוואנדען פאלגענ-דער מאדוס: אויב דער אונטערזוכטער איז נידערי-גער ווי 146 צענטימעטער, ווערט ער פארעכענט צו דער קאטעגאריע E; וויבאלד ר'איז נידעריגער ווי 147½ צענטימעטער, מוז מען איהם צוטיילען צו דער קאטעגאריע D; קוים האט א פאבאראווע נישט מעהר ווי 149 און א האלב צמ. אין דער הויך, דארף ער בעקומען קאטעגאריע C. ביים קוואליפיצירען א פאבאראווע לויט זיין זעה-קראפט (אויגען) גילט פאלגענדער כלל: קורצזיכטיגע, וועמען ס'פעהלען מעהר ווי 8 דיאפטער, ווערען פער-רעכענט צו דער קאטעגאריע E; א קורץ-אדער היפערזיכטיגקייט איבער 6 און א האלבען דיאפטער בערעכטיגט צו דער קאטעג. D; מעהר ווי 13.5 צו דער קאטעג. C.

אין פאלען פון שוואכזיכטיגקייט רעכענט מען זיך מיט פאלגענדען קריטעריום:

אויב די שארפקייט פון בעסערען אויג איי-בערשטייגט נישט 0.3 D, ווערט מען צוגעטיילט צו דער קאט. E; ביי א שארפקייט פון איין אויג נישט ווייניגער, ווי 0.5 D און פון צווייטען אויג אונטער 0.1D אדער פון איין אויג נישט ווייניגער, ווי 0.4 D און פון אנדערען אויג נישט ווייניגער ווי 0.1 D עווענטועל ביי א שארפקייט פון ביידע אויגען – נישט ווייניגער ווי 0.3 D – ווערט מען צוגערעכענט צו דער קאטעגאריע D; א שארפקייט פון איין אויג נישט ווייניגער 0.5 D און דאס צווייטע אויג נישט ווייניגער, ווי 0.1 D אדער א זעה-שארפקייט פון ביידע אויגען נישט ווייניגער ווי 4.0 D בערעכטיגט א קוואליפיקאציע לויט דער קאטעגאריע – C.

דער ארטיקעל 29 קוואליפיצירט פאבאראווי לויט זייער קייה-קראפט (צייהן-קאנסטרוקציע).

אין דעם פאל איז אנגענומען פאלגענדער השבון: די קייה-קראפט פון 1 פאר זיך טרעפענדע (אונטערשטער און אויבערשטער) צענטראלע האק-צייהן ווערט אנערקענט פאר 3 פראצענט, זייטי-גע האק-צייהן – פאר 2 פראצענט שארפע (Kły) פאר 5 פראצענט, דאפעל-צייהן צו 7 פראצענט, רייב-צייהן צו 10 פראצענט און די אזוי-גערופענע חכמה-צייהן צו 6 פראצענט א פאר.

אלזא – אויב ס'פעלט א פאבאראווע מעהר, ווי 80 פראצענט קייה-קראפט, מוז מען איהם צו טיילען צו דער קאטעגאריע E; אויב מעהר, ווי 65 פראצענט ביי א שלעכטען אלגעמיינעם פערדייהונגס צושטאנד – צו דער קאטעגאריע D, ביי א בעפרידיגענדען פערדייהונגס-צושטאנד – צו דער קאטעגאריע C.

דערביי דארף מען אבער אויך געדענקען, אז די קייה-קראפט פון א קינסטליכען צאהן אויף א בריק רעכענט זיך פאר 50 פראצענט און די קייה-קראפט פון א קינסטליכען צאהן אויף א גומען רעכענט זיך פאר 10 פראצענט פון אנ'אייגענעם צאהן, א קאראנירטער צאהן רעכענט זיך פאר אנ'אייגענעם.

דאס פעהלען פון 3 פינגער אין דער רעכ-טער האנד, 4 פינגער אין דער לינקער האנד 3 פינגער אריינרעכענדיג דעם דיקען און דעם שכנות'דיגען פון פוס בערעכטיגט צו דער קאטעג. E, דאס פעהלען פון דיקען פינגער אין דער רעכטער האנד, 3 פינגער אין דער לינקער האנד, פון דיקען פינגער און אנדערע 2 פינגער פון פוס – בערעכטיגט צו דער קאטעגאריע D, דאס פעה-לען פון דיקען פינגער אין דער לינקער האנד, 2 פינגער פון דער רעכטער האנד, פון דיקען פינגער און נאך א פינגער עווענטועל פון 3 גע-וועהנליכע פינגער פון פיס – בערעכטיגט צו דער קאטעגאריע C.

דאס פעהלען פון 1 פינגער אין דער האנד אדער 1 געווו. פינגער פון פוס פסלט נישט די דינסט-פעהיגקייט פון פאבאראווי.

י. אינפעלד.

ארום די געזעצן וועגן אומזאץ-שטייער

ווי אזוי ווערט אויסגערעכענט דער אומזאץ?

האנדעלס-אונטערנעמונגען צאהלען אומזאץ-שטייער לויט דער סומע לייזונג ברוטא פאר סחורות אלס איינס, צי זיי זענען פערקויפט געווארען פאר קאסע אדער געגעבען געווארען אויף קרעדיט, אריינרעכענענדיג אויך די, וועלכע זענען פערקויפט געווארען אויף טערגער, יאהר-מערק אדער אפגע-ליווערט געווארען לויט בעשטעלונגען.

דער זעלבער כלל גילט אויך פאר אונטערנעה-מונגען, וועלכע געהערען צו דער קאטעגאריע אזוי גערופענע סקופ זאוואדאווי און זייער אפזאץ קומט פאר אין לאנד.

דאגעגען די יעניגע אונטערנעהמונגען פון דער קאטעגאריע סקופ זאוואדאווי וועלכע פיהרען ארויס די אויפגעקויפטע סחורות קיין אויסלאנד, צאהלען אומזאץ לויט דער ווערט פון די ארויסגעפיהרטע סחורות.

האנדעלס פערמיטלונג קאמיס. עקספעדיציע און טראנספארט אונטערנעהמונגען צאהלען אומזאץ-שטייער לויט דער סומע פראוויזיע אדער אנדע-רע פערגיטיגונגען, וועלכע די אויסגערעכנטע אונ-טערנעהמונגען בעקומען פאר זייער טעטיגקייט דער ביי מוז מען אבער געדענקען, אז פאר האנדעלס פער-מיטלונג ווערען אנערקענט אזעלכע אונטערנעהמו-נגען, וועלכע ווערען געפיהרט אין נאמען און אויפ'ן חשבון פון דריטע פערזאנען.

אויב די דאזיגע אונטערנעהמונגען פיהרען א האנדעלס-פערמיטלונג אין נאמען און אויפ'ן חשבון פון פאכמאן, וועלכע צאהלען אליין נישט קיין אומ-זאץ שטייער לויט די אלגעמיינע בעשטימונגען, מוזען זיי צאהלען שטייער לויט'ן פולען אומזאץ.

וואס שייך דאס איינקאסירען חובות — ענדערט דאס נישט אין זין פון אומזאץ-שטייער דעם כאראק-טער פון האנדעלס-פערמיטלונג.

פאר קאמיס ווערען אנערקענט אזעלכע אונטער נעהמונגען, וועלכע האנדלען אין אייגענעם נאמען און אויפ'ן חשבון פון דריטע פערזאנען, פיהרען פאר געשריבענע האנדעלס-ביכער און זייער קאמיס-פער-העלטניש קאן אויפגעוויזען ווערען דורך אנ'אבמאך אדער קארעספאנדענץ. אויב די אונטערנעהמונג בע-קומט די דיפערענץ אדער דעם גרעסטען חילוק פון דער דיפערענץ צווישען דעם פעסטגעשטעלטען און פערקויפס-פרייז, קאן זי נישט בעטראכט ווע-רען פאר קיין קאמיס. וויבאלד דער קאמיטענט צאהלט נישט קיין אומזאץ שטייער, מוז די קאמיס.-אונטערנעהמונג צאהלען שטייער לויט'ן פולען אומ זאץ.

אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען, וועלכע פרא-דוצירען אויסארבייטונגען פון אייגענע מאטעריא-לען צאהלען אומזאץ-שטייער לויט דער סומע ברו-טא פון לייזונג פאר רויהע אדער איבערגעארבייטע שטאפען אומאפהענגיג פון אומשטאנד, צי זיי זע-נען פערקויפט געווארען פאר קאסע אדער אויף קרעדיט עווענטועל בענוצט געווארען פאר בעשטע-לונגען לויט אבמאכען צוזאמען מיט דער ברוטא הכנסה פון פערקויף אויף טערגער און יאהר-מערקער.

אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען, וועלכע ארבי-טען איבער אנפערטרויערטע מאטעריאלען, צאהלען אומזאץ-שטייער לויט דער גאנצער סומע ברוטא, וואס זיי האבען דערהאלטען פאר אויספערטיגען די ארבייט.

אלע איבעריגע האנדעלס און אינדוסטריע אונ-טערנעהמונגען צאהלען אומזאץ שטייער לויט דער סומע הכנסה ברוטא.

אינדוסטריע בעשעפטיגונגען און פרייע פרא-פעסיעס צאהלען אומזאץ שטייער לויט דער סומע פערדינסט ברוטא.

לגבי די אונטערנעהמונגען, וועלכע פיהרען פאר געשריבענע האנדעלס-ביכער ווערען אראפגערעכענט פון סכום אומזאץ-בעשטייערונג: טראנספארט און אסעקוראציע-קאסטען, וועלכע זענען אויסגעלייגט געווארען פאר אפנעמער, צוריקגעגעבען סחורות, באניפיקאציעס, דיסקאנטא און פראלאנגאציע-צינזען ביי קרעדיט-טראנזאקציעס.

י. א.

נייע און געענדערטע געזעצן

אין נומער 38 „דזש. אוסטאוו" זענען פעי-רעפענטליכט 2 פעראָרדנונגען, וועלכע רעגולירען די אפצאהלונגען פאר אויסלענדישע פעסער.

לויט די נייע פערהעלטנישען וועט אנ'איינמא-ליגער אויסלענדישער פאס קאסטען 400 זל. א מעהר מאליגער 1,500 זל.

אנ'איינמאליגער אויסלענדישער פאס צוליב האנדעלס אדער אינדוסטריע רייזע-צוועקען, אויף וויפיל זיי ווערען בעשטעטיגט דורכ'ן וואיעוואדישען אינדוסטריע אמט קאסטען 100 זל.

א מעהר מאליגען פאס צוליב די זעלבע רייזע צוועקען קאסט 4 הונדערט זל.

פעסער פאר פערזאנען, וועלכע פאהרען קיין אויסלאנד צוליב שטודיע אדער וויסענשאפטליכע צוועקען, קורקאציע, אויף קאנגרעסען, צוזאמענ-פאהרען אדער געזעלשאפטליכע צוועקען, קאסטען 80 זל. פעסער מעהר מאליגע צוליב געזעלשאפטלי-כע צוועקען קאסטען 320 זל.

פעסער אויף עמיגראציע צוועקען ווערען ארויס געגעבען בחנם אויף וויפיל ס'ווערט פארגעשטעלט א בעשטעטיגונג פון עמיגראציע אמט אדער אר-בייטס-פערמיטלונגס-אמט.

בכדי צו בעקומען א הנחה פאס אויף קוראציע צוועקען, דארף מען פארשטעלען א צייגניש פון פאוו יאטאווען דאקטאר וועגען דער נויטווענדיגקייט פון א אויסלענדישע קוראציע און וועגען ארימקייט.

פאר פערלענגערען די גילטיגקייט פון אנ'-אויסגעגאנגענעם אויסלענדישען פאס ווערט גענומען דערזעלבער אפצאהל ווי פאר א נייעם.

אין פאל פון א נויטווענדיגע רייזע צוליב פא-מיליע אדער פערמעגען-צוועקען קאן ביי א פעסט-געשטעלטע ארימקייט אויך ארויסגעגעבען ווערען א הנחה-פאס פאר 80 זל. און אין בעגרעניצטע אויס נאהם פאלען אפילו אומזיסט.

פרעמדע, וועלכע פאהרען ארויס פון פוילען אהן רעכט צוריקצוקומען בעקומען דעסגלייכען אנ'-אויסלענדישען פאס אומזיסט.

לד.

רעכט פון אנ'אנגעשטעלטע אויף ארבייטסלוין

בעת א געצווינגענער הפסקה אין דער ארבייט

גאנץ אפט ברעכען אויס צווישען אונטערנעה-מער און זייערע אנגעשטעלטע סכסוכים בנוגע רעכט אויפ'ן ארבייטסלוין, בעת א געצווינגענער הפסקה אין דער ארבייט.

ס'קומען דא אין בעטראכט געצווינגענע הפ-סקות אין דער ארבייט מצד'ן אנגעשטעלטען צוליב קראנקהייט, אומגליקס-פאפאלען, סאניטארע איד-זאלאציע, מיליטערישע איבונגען אדער צוליב דער-פיהלען לאוויניק-פליכטען אין ארבייטס-געריכט.

אויב אנ'הפסקה צוליב איינע פון די אויסגע-רעכענטע טעמים דויערט נישט לענגער, ווי דריי חדשים, מוז דעם אנגעשטעלטען ארויסגעצאהלט ווערען אין משך פון דער גאנצער צייט די פולע שכירות און ער איז לגמרי נישט פערפליכטעט, ווי פיל אונטערנעהמער פאדערן, צו שטעלען אויף זיין ארט א פערטרעטער.

וועגען איין אומשטאנד מוז אבער דער אנגע-שטעלטער יא געדענקען און געמליך, אז וועגען יעדען פאל פון אזא געצווינגענער הפסקה אין דער ארבייט איז ער מחויב תיכף צו מעלדען דעם אונ-טערנעהמער, ווייל פון אפהיטען דעם דאזיגען בעד-דינג איז אפהענגיג זיין רעכט אויף די דערמאהנטע שכירות.

ס'דארף דעסטגלייכען אויך בעמערקט ווערען אז אין משך פון די ערשטע 3 חדשים, וואס אזא געצווינגענע הפסקה דויערט, טאר מען דעם אנ-געשטעלטען נישט קינדיגען, קוים ווערט ער אבער יא געקינדיגט, איז דאן אזא קינדיגונג נישט גילטיג.

אנדערש איז אבער, ווען אזא געצווינגענע הפ-סקה שניידט זיך אריין אין סוף פון א געקינדיגטען טערמין, אדער פון אנ'אויטאמאטישען אפלויף פון אפמאך. דעמאלט האלטען אזעלכע געצווינגענע הפ-סקות נישט אפ די רעכטליכע קראפט פון א קינ-דיגונג אדער אפמאך-אפלויף.

בכלל דארף צוגעגעבען ווערען, אז פאר אנ'-הפסקה אין דער ארבייט, אויב זי דויערט א קורצע צייט און איז פעראורזאכט געווארען צוליב וויכטיגע סיבות (טויט-פאל אדער שווערע קראנקהייטען אין דער משפחה א. אז. וו.) טאר דעם אנגעשטעלטען נישט אפגערעכענט ווערען פון זיינע שכירות.

א. נ.

וואס קומט ארויס צוליב א לינקער ליבע

א טאכטער בעשולדיגט אנ'אייגענע מוטער, אז זי טרייבט זי צו פראסטיטוציע

גרויסער פאמיליע-סקאנדאל אויף באלוט

אויף דער אלט-שטאט וואוינט א געוויסע פאלא ב. האלט זיך די דערמאנטע פאלא (ב. פאר אנ'אמתער אשת חיל, פאר א גאנצע עמאנצי-פּאַנטקע נישט בלויז דערמיט, וואס זי שערט זיך און קליידט זיך אלא כלאפטשיצע און שיכורט זיך אז פון צייט צו צייט, ווי דער ערגסטער גאסען-שקץ, נאר אויך דערפאר, וואס זי האט א פרנסה'דיגע פרייע פראפעסיע און דארף נישט מאכט קיין באמט-רעוויזיעס אין מאנס הויזען-קעשענעס...

איז אבער די צרה, וואס די דאזיגע מאנספער-שוינטע — אגב א יורענע פון א בע-מע'דיגען יוד [illegible] אמאמעטשי פון [illegible] טיך פיקערלעך — איז אין פרט פון נקבה'שקייט שוין דווקא נישט קיין מאנספערשוינטע.

פונקט ווי אלע „מאדערנע" ווייבלעך, האט אויך פאלא איהר לייב-אדיוטאנט". אנדערע ווייב-לעך בעניגענען זיך אבער מיט שעה'דיגע „וויזיטען" אדער „ראנדקעס" פון זייערע הויזפריינט, פאלא איז אבער אין פרט פון ראמאנטישקייט אזוי עקסצענטריש, אז איהר ריטער מוז נעבעך הארעווען אויף גאנצע דריי „זמיאנעס".

האט טאקע דאס ראמאנטישע ווייבעל נישט קיין געדולד צו דער פרנסה, פערשווענדעט איינציג-ווייז איהר פראקטיק, ווערט א תל פון דער באל-בתישקייט, פאלען שטיקער אראב פון מאן און קינדער.

דעם חורבן פון הויז זעהט פאלאס מוטער, מאכט זי געוואלדען און אוואנטורעס, מיינענדיג מיט די סקאנדאלען צו פערטרייבען דעם קעבס-מאן פון איהר טאכטער.

איבערצייגענדיג זיך, אז מיט קיין כשר'ע מיטלען וועט זיך נישט איינגעבען דאס פארעל צו צושיידען, האט די פערצווייפעלטע מוטער יענע וואך אפגעווארט איהר טאכטערס „לובאווניק" פאר הויז און מיט א פלאש וועטריאל, און געוואלט איהם מאכען אנ'איינשפריצונג אין די אויגען"...

פאלא האט אבער דערשנאפט בעצייטענס, וואס איהר מוטער גרייט זיך צו טון מיט'ן ליבלינג פון איהר הארץ, האט זי תיכף טעלעפאנירט אין נאהענט-סטען קאמיסאריאט נאך פאליציי.

ס'איז גלייך געקומען צו לויפען א פושאדאוו-ניק און עטליכע פאליציאנטען און מ'האט די זקנה מיט. דער פלאש וועטריאל אין האנט אפגעפיהרט אין קאמיסאריאט.

דארט האט די אלטע ערקלערט, אז צו בעגיין אזא פערצווייפעלטע שריט האט זי בעוואויגען נישט בלויז די לינקע ליבע מיט איהר טאכטער גאר דער אומשטאנד, וואס איהר לינקער איידעם האנדעלט מיט איהר טאכטער, ווי א פשוטער אלפאנס.

דערהערענדיג אזעלכע דיבורים, האט מען באלד גענומען דאס פערלאבטשעטע פארעל אויפ'ן צימ-בעל.

ביידע לייקענען אבער שטיין און ביין.

פערקעהרט — וואס שייך קערפער-האנדעל בעוועגט זי נישט קיין אנדערע, נאר דווקא איהר מוטער אליין...

ארבייט טאקע די פאליציייאישע אויספארשונג זעהר אינטענסיוו, בכדי פון גאנצען פלאנטער ארויס-צוּוויקלען דעם ריינעם אמת.

דערווייל זענען אלע דריי אויף דער פריי, די ליבע צווישען פארל ווערט פארטגעזעצט, די א-וואנטורעס פון דער מוטער הערען אויך נישט אויף, און די ווייבער פון אלט-שטאט, באלוט, ראדאגאשטש און זובארדז האבען א טעמא וועגען וואס צו מוטלען.

ארגוס.

די שטורמישע טעג אין פראַנקרייך

(אַ בריף פון פאַריז)

דעם 13־טען מאַי 1931 האָט דער פראַנצויזישער פאַרלאַמענט מיט'ן פראַנצויזישן סענאַט אויס געוועהלט אין שלאָס פון ווערסאַיל דעם 13־טען פראַנצויזישן מלוכה־פּרעזידענט, דעם טראַגיש־ערמאָרדעטען ה' פּאָל דומער, וועלכער רוהט שוין פון 13־טען מאַי 1932 אין פּאַנטעאָן"..

איהר קאָנט זיך זיין אַבערגלויבעריש אָדער נישט. האַלטען דעם 13 פאַר אַ גליקליכע אָדער אומגליקליכע ציפער.. אָבער דער פאַקט בלייבט, דאָס דער 13־טער פּרעזידענט וועלכער איז געוועהלט געוואָרען דעם 13־טען האָט אויך אַזאַ טראַגישען אופן פאַרענדיגט זיין לאַנג־יאָהריגע גלאַנצרייכע קאַריערע.

מענשען ,וועלכע קענען גוט פאַריז און דעם כאַראַקטער פון איהרע איינוואוינער האָבען קאָנסטאַטירט, דאָס זייט דעם קריגס־אויסברוך האָט אין פאַריז נאָך נישט געהערשט אַזאַ אויפגערעגטע שטימונג, אַזאַ אַלגעמיינע עמפּערונג ווי פאָריגען פרייטאָג נאָכמיטאָג.

בליץ־שנעל האָט זיך די ידיעה פערשפּרייט איבער פאַריז, אַ הונדערט־טויזענט־קעפּיגע מאַסע האָט אָנגעפּולט די בולוואַרען און פּלעצער פון פאַריז און ביז 8 אַ זייגער אין אָוונט איז ממש אוממעגליך געווען צו קריגען אַ צייטונג, ערשט אין דער פינפטער און זעקסטער אויסגאַבע פון די אָוונט צייטונגען האָט מען זיך דערוואוסט די פּרטים פונ'ם שוידערליכען מאָרד: אַ רוס האָט דערמאָרדעט דעם פראַנצויזישען מלוכה־פּרעזידענט! — אין די ערשטע עטליכע שעה האָט יעדער אויסלענדער אינסטינקטיוו דערוואַרט אַנ'אויסברוך פון ליידענשאַפט און האַס געגען זיך, געגען אַלע אויסלענדער.. אַ שעה נאָך אַ שעה איז פאַרביי, אָבער די מורא איז, ווייזט אויס געווען אַנ'אומזיסטע, די פּאַריזער האָבען די ידיעה אויפגענומען מיט עמפּערונג און שוידער אָבער קאַלטבלוטיג. און אויסער איינינגע לייכטע פּעראיינצעלטע פאַלען אין די פּאַריזער אומגעגענט האָט מען נישט געקאָנט פאַרצייכענען קיין שום אויסלענדער־פיינטליכען אַקט. פאַרקעהרט, די אויסלענדער האָבען אַרויסגעוויזען אַ געוויסע נערוואָזיטעט ,אַזוי האָבען אין די ערשטע שעה'ן נאָכ'ן מאָרד אַ סך רוסען פערמאַכט די קראָמען און רעסטאָראַנען ,אַפילו אויף מאָרגען, שבת, זענען אַ סך רוסישע אָנגעשטעלטע אין פראַנצויזישע ביוראָס און האַנדעל־הייזער נישט געקומען צו דער אַרבייט. זונטאָג האָט אַפילו פּאַסירט אַ זעלבסטמאָרד: אַ רוס מיט'ן נאָמען דמיטריעוו

האָט זיך אַראָפּגעוואָרפען פון פינפטען שטאָק, איבערלאָזענדיג אַ צעטעלע אין וועלכען ער שרייבט דאָס ער קען נישט איבערטראָגען די חרפה דאָס זייבער אַ לאַנדסמאַן האָט אָפּגעטון אַזאַ שרעקליכע נבלה.

דאָנערשטאָג איז פאָרגעקומען די נאַציאָנאַלע לוויה פון פּרעזידענט דומער, אין גאַנץ פראַנקרייך איז פּראָקלאַמירט געוואָרען אַ נאַציאָנאַלער טרויער אויף אַ חודש און אַלע מיליטערישע און ציווילע בעאַמטע טראָגען אין דעם חודש טרויער־לענטעס, דאָנערשטאָג, אין דעם טאָג פון דער לויה, איז אין פּאַריז אַלץ געווען געשלאָסען, די לויה איז פאַרבייגעגאַנגען אַלע פּרינציפּאַלע פּונקטען פון פּאַריז, מיט דעם גאַנצען מיליטערישען פּאַראַד.

בכלל האָט מען ביי דער דאָזיגער געשעהעניש געלאָזט ,בעמערקען אַנ'אויסערגעוועהנליך מערקווירדיגע דערשיינונג, וועלכע בעווייזט דעם הויכען קולטור־ניוואָ פונ'ם פראַנצויזישען פאָלק, אין די קרייזען פון די אויסלענדער גיט מען זיך אָפּ אַ גענויעם דין וחשבון צו וועלכע פאַטאַלע געשעהענישען און אויסלענדער־פיינדליכע דעמאָנסטראַציעס עס וואָלט געקומען ווען, למשל, אַזאַ פאַל וואָלט פאָרגעקומען אין דייטשלאַנד, אָדער אין אַנאַנדער מדינה, צו וואָס פאַר אַ פאָלגען דאָס וואָלט געפיהרט און וויפיל קעפּ פון אויסלענדער מען וואָלט דערביי געשפּאָלטען געוואָרען.

אויף יעדען פאַל איז די דאָזיגע געשעהעניש נישט איינגאַנצען פאַרביי אָהן פאָלגען, די פראַנצויזישע פּרעסע איבער־הויפּט די רעכטע און האַלב־רעכטע האָט אויסגענוצט דעם פאַל פאַר אַ העצע קעגען אויסלענדער.

פון זייט עס האָט זיך אָנגעפאַנגען די אַרבייטסלאָזיגקייט אין פראַנקרייך, האָט די פרעמדען־פיינטליכע פּרעסע נישט געהאַט אַזאַ פעטען ביסען..

פון דער ערשטער אויספאָרשונג, האָט זיך אַרויסגעשטעלט דאָס דער מערדער גאָרגולאָוו איז אויסער סתם אַ כוליגאַן אויך געווען אַ ביטערער יודען־פיינט און בעטאָנענדיג אָט דעם פאַקט האָבען יודען מיט גענוגטואונג פעסטגעשטעלט דאָס אַמאָל איז עס גאָר נישט שלעכט ווען אַ סתם־מערדער, אַ כוליגאַן, איז אויך דערביי אַ פייערדיגער שונא ישראל.

און אין דערזעלבער צייט ווען אַנ'אומאויפהערליכער מענשען־שטראָם האָט דעפילירט כסדר פאַר'ן טויטען קערפּער פונ'ם טראַגיש־אומגעקומענעם מלוכה־פּרעזידענט, זענען זיך צונויפגעקומען אין שלאָס פון ווערסאַיל די דעפּוטאַטען פונ'ם אַלטען פאַרלאַמענט און סענאַט צו וועהלען דעם נייעם פּרעזידענט...

אגב איז די גאַנצע וואַהל געווען נישט מעהר ווי אַ פאָרמאַליטעט ,מחמת קיין געגען־קאַנדידאַטען האָט ה' לעברען דאָך ס ייווי נישט געהאַט, און ווי זאָגט דער פראַנצויז:

„לע רואַ ע מאָר —
וויוו לע רואַ!"

שוין אַפילו פאָראויסגעזעהען דאָס דער ערשטער גאַנג פונ'ם פּרעזידענט וועט זיין צום טוי־

דער דייטשער לופטפליהער שאַומבורג איז אומגעקומען אין אַ קאַטאַסטראָפע

טען קערפּער פונ'ם אַלטען פּרעזידענט.

*

ראַדיאָ, טעלעפאָן און טעלעגראַף האָבען פאַרגאַנגענעם זונטאָג אָוונט שוין מודיע געווען איבער דער גאַנצער וועלט די רעזולטאַטען פון דעם צווייטען טור ביי די וואַהלען, אַ מעהרהייט פון 100 דעפּוטאַטען האָבען די ראַדיקאַלע עלעמענטען דאָס מאָל אַריינגעבראַכט אין פראַנצויזישען פאַרלאַמענט, ביי איצטיגער שווערער צייט, ווען די רעאַקציע האָט אויסגעשפּרייט איהרע שוואַרצע פליגעל כמעט אונטער דער גאַנצער וועלט, פאַרגיפטעט די מוחות פון אַ האַלבען דייטשען פאָלק, אַרויסגעבראַכט פון די כלים די אייביג אויסגערעכענטע קאַלטע ענגלענדער ,שוין אָפּגערעדט פון קלענערע מדינות, — האָבען די פראַנצויזען דאָסמאָל בעוויזען דאָס זיי זענען די אמת'ע יורשים פון יענע פרייהייט־קעמפער וועלכע האָבען מיט זייער בלוט די ערשטע אין איירופּא אויסגעקעמפט די פרייהייט און דעמאָקראַטיע.

אגב איז כדאי צו פאַרצייכענען דעם פאַקט, דאָס אינ'ם נייעם פאַרלאַמענט זענען אַריין 44 יודען אַלס פערטרעטער פון פערשידענע פאַרטייען, דער יונגסטער דעפּוטאַט אינ'ם פאַרלאַמענט איז דער ספרדיש־יודישער אַדוואָקאַט ה' מענדעס פראַנס.

*

שטיל ,כמעט אומבעמערקט, איז אין דער פראַנצויזישער פּרעסע פאַרביי די ידיעה וועגען דעם אומגעריכטען טויט פון אַלבערט טאָמאַ, די שרעקליכע געשעהעניש מיט'ן פּרעזידענט די וואַהלען צום פאַרלאַמענט און די פּרעזידענט־וואַהלען האָבען אָפּגעלענקט דעם אינטערעס פונ'ם פּובליקום פון דער דאָזיגער טרויער־בשורה.

פאַר אונז יודען איז אין אַלבערט טאָמאַ, געוו. מיניסטער און לייטער פונ'ם אינטערנאַציאָנאַלען אַרבייט־ביוראָ ביים פעלקער־בונד ,אַוועק איינער פון אונזערע אויפריכטיגסטע פריינט און אָנהענגער פון דער יודיש.־נאַציאָנאַלער אידעע, זיין נאָמען , וועט אייביג גלאַנצען אין דער געשיכטע פון דער יודיש־נאַציאָנאַלער אויפלעבונג.

צ. ה. וואַססמאַן.

צו דער פערפלייצונגס־קאַטאַסטראָפע אין טאַל פון טייך מאָזעל

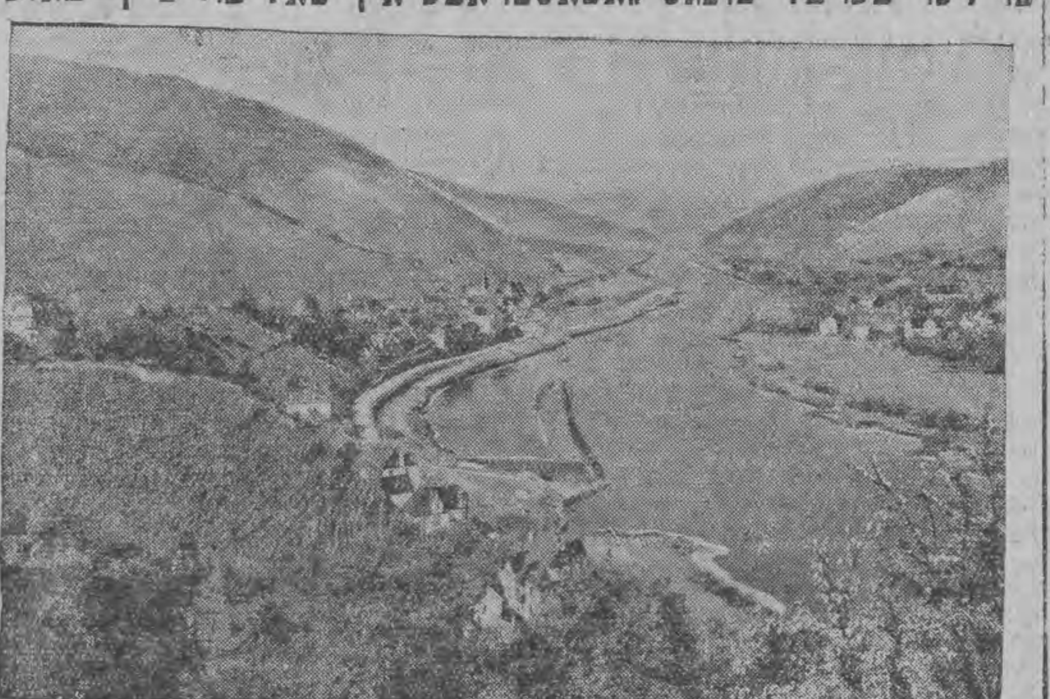

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 216-90
ספּעציעל־אַרצט פאַר הויט־ און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער־שוועכע. אַלע ארט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8—2 און פון 5—9 אָוונט.
בעזונדער וואַרטע־צימער פאַר פרויען.

ווי צו זיין שעהן

וואָס מיינט פרויען־אַלטקייט און וואָס מיינט פרויען־יוגענט?

פיל פרויען, וועלכע זענען געווען בעוואוסט אין געשיכטע און אין ליטעראַטור, פרויען, וואָס זענען געווען בעריהמט פאַר זייער שעהנקייט, אַזוי גוט, ווי פאַר זייער קלוגשאַפט און שאַרפזין, האָבען דערגרייכט זייער העכסטע שטופע פון ערפאָלג, ווען זיי זענען געווען אין די מיטעלע יאָהרען פון זייער לעבען. דאָס איז פון אויסערגעוועהנליכער וויכטיגקייט, ווייל עס זענען ליידער דאָ זעהר אַ סך פרויען, אויב נישט טאַקע די מעהרסטע פון זיי, וועלכע מיינען, ווען זיי דערגרייכען דאָס מיטעל־עלטער פון זייער לעבען, אַז זיי געהען שוין איינגאַנצען באַרג אַראָפּ, אַז זיי זענען שוין כמעט פערלוירענע.

דער דאָזיגער געפיהל ביי פרויען איז זעהר אַ געפעהרליכער. זיי ווערען נאַכלעסיג ביי זיך. זיי הויבען אָן צו קוקען אויף זיך ווי אויף מענטשען, וואָס האָבען שוין פערלאָרען די בעסטע צייט פון זייער לעבען. זיי מיינען, „אַז, וואָס טויג דער גאַנצער קלאָפּאָט, וואָס טויג זיך קימערען און דאגה'ען וועגען שעהן אויסזעהען — עס וועט סיי־ווי־סיי נישט העלפען. מיר זענען שוין צו אַלט, — „אויסגעשפּילט".

דאָס איז אָבער אַ שלעכטער חשבון. דער אמת איז גאָר אַנ'אַנדערער. אַפילו מיטעל־עלטער און אַפילו אַלטקייט אַליין קאָן זיין שעהן און אינטערעסאַנט. די הויפּט־זאַך איז דער יוגענטליכער גייסט וואָס פרויען קאָנען אין זיך האָבען. עס איז דאָ אַ גלייכווערטעל, אַז מענשען, וואָס זענען יונג אין יאָהרען, קאָנען זיין אַלט, און מענשען, וואָס זענען אַלט אין יאָהרען, קאָנען זיין יונג. מאַדערנע פרויען האָבען שוין דאָס לאַנג אַנערקענט, און דער פאַקט איז, אַז עס זענען דאָ פרויען, וואָס זענען נישט נאָר פערציג יאָהר אַלט, נאָר פופציג יאָהר אַלט, און צוליב זייער יוגענטליכען גייסט, צוליב זייער גלוסטונג צום לעבען, זענען זיי אַפילו נישט נאָר אינטערעסאַנט, נאָר טאַקע רייצענד.

דער אמת איז, אַז פרויען אין די פערציגער יאָהרען אַפילו, קאָנען, אויב זיי ווילען נאָר אויסזעהען נעט, אָנגענעם, ציערליך און אַפילו זעהר אָנציהענד.

איך וויים פערזענליך פון פרויען, וועלכע האָבען גוטע מעהן, וועלכע האָבען געקראָגען וויכטיגע שטעלעס אין געשעפטען, ווייל זיי האָבען אַכטונג געגעבען אויף זייער קליידונג, אויף זייער הויט, אויף זייערע האָר און אויף זייער גאַנצער טואַלעט און אויך בענעהמונג. קיינער קאָן נישט צווייפלען, אַז ווי אינטעליגענט אַ פרוי זאָל נישט זיין, ווי געבילדעט זי זאָל נישט זיין, וועט זי אַלץ מוזען פערלירען, ווען איהר קאָנקורענט וועט זיין איינע, וואָס ווייס זיך ווי צו קליידען און וואָס ווייס ווי אויפצוהאַלטען איהר קערפּערליכע שעהנקייט.

געזונטהייט און שעהנקייט זענען אפשר נישט דאָס זעלבע, אָבער זיי האָבען, אָהן שום צווייפעל, אַ נאָהענטע שייכות איינע מיט די אַנדערע. אַ פרוי, וואָס איז געזונט, האָט אַ פרישען און אַ שעהנעם קערפּער. וועגען דעם קאָנען קיין צוויי מיינונגען נישט זיין, כאָטש די געזיכטס־ציגען פון אַ פרוי קאָנען דורך געזונדהייט נישט געענדערט ווערען, קאָן געזונטהייט פונדעסטוועגען אַפילו פערשעהנערען דאָס געזיכט פון אַ פרוי. עס איז דאָך אַ פאַקט, אַז מענער זוכען שעהנקייט און געזונטקייט אין אַ פרוי. עס איז דעריבער אָפטמאָל זעהר נישט שעהן, ווען מען הערט מענער קריטיקירען פרויען, וועלכע פּרובירען קולטיווירען זייער קערפּער און אָנווענדען פערשידענע מיטלען, כדי אויסצוזעהן שעהנער און געזינטער אין די אויגען פון זייערע מענער.

פרויען דאַרפען וויסען, אַז מענער בעטראַכטען די פרוי נישט נאָר אַלס אַ שעהן וועזען, נאָר אויך צוליב איהר געשלעכטליכקייט, צוליב איהר ליידענשאַפט. זיי מאַכען גאָר קיין סוד נישט דערפון. עס איז ביי זיי אַ מין נאַטירליכע זאַך אַזוי צו טראַכטען וועגען דער פרוי. פערקעהרט, די פרויען, אָבער, האָבען מורא צו אַנערקענען דאָס, וואָס די מענער זאָגען אַרויס קלאָר און דייטליך. וואָלטען די פרויען דאָס אויך אַנערקענט אָפענהערציג. דאַן וואָלטען זיי אַלעמאָל פּרובירט אויסצוזעהען אַזוי שעהן ווי עס איז נאָר מעגליך, ווען זייערע מענער קומען אַהיים פון דער אַרבייט, אָדער ווען זיי פערבלייבען שבת אָדער זונטאָג אין דערהיים מיט זיי. די צרה איז אָבער, וואָס אַזוי שנעל ווי די אמת'ע יוגענט פערגעהט פון דער פרוי, ווע זי האָט אַ פּאָר קינדער און דורך די שווערינקייטען פון לעבען הויבט זי אָן אויסצוזעהן אַ ביסעל פערעלטערט, ווערט די פרוי מוטלאָז און פערנאַכלעסיגט זיך אַליין, זי פערשטעהט אָפטמאָל גאָרנישט וואָס פאַר אַ צרה זי פערשאַפט פאַר זיך אַליין אין איהר פאַמיליען־לעבען. זי וויל גאָרנישט בעגעהמען, אַז דער מאַן איהרער האָט איהר ניט ליב סתם אַזוי אין דער וועלט אַריין... נאָר צוליב דעם, ווייל זי איז טאַקע פיזיש שעהן און אָנגענעהם. עס זענען דאָ פרויען, וואָס צוליב זייער נאַכלעסיגקייט און צוליב דעם, וואָס זיי פערלירען אין גאַנצען דעם לוסט אויסצוזעהען שעהנער, ווי זיי זענען, יוגענטליכער, ווי [illegible], פערטרייבען זיי אָפטמאָל אַליין זייערע מענער צו אַנדערע פרויען, צו אַזעלכע פרויען, וואָס פערשטעהען דאָס לעבען בעסער און וויסען ווי אַזוי צו פאַנגען און אויך אָנצוהאַלטען דעם אינטערעס פון מענער.

עס זענען דאָ פרויען וואָס ווערען זעהר דיק און עס איז נישטאָ קיין אורזאַך פאַרוואָס דאָס זאָל אַזוי זיין, זייער פלייש הענגט פון זיי אַראָפּ: זייערע מוסקולען ווערען שוואַך און אָפּגעלאָזען, און אָפטמאָל איז ווירקליך גאָר נישטאָ קיין שום אורזאַך פעראיבעל צו האָבען אויף די מענער זייערע, ווען זיי פערקוקען זיך אויף אַנדערע. מען דאַרף דאָך האָבען אין זינען, אַז היינטיגע צייט איז נישט ווי די אַמאָליגע, מענער זענען אַנדעריש און פרויען זענען אַנדעריש. פרויען קאָנען דורך אַ ביסעל גימנאַסטישע איבונגען יעדען טאָג, דורך פערשידענע איינפאַכע טואַלעט־מיטלען ווירקען, אַז זיי זאָלען אויסזעהען אָנגענעהם פאַר'ן אויג, אַפילו, ווען זיי זענען אַריבער די מיטעלע יאָהרען. יעדע פרוי דאַרף וויסען וויפיל זי דאַרף עסען, כדי זי זאָל זיין אין אַ געזונטען קערפּערליכען צושטאַנד, און דאָך נישט וועגען צוויי מאָל אַזויפיל ווי זי דאַרף אין דער ווירקליכקייט וועגען. עס שאַדט אָפטמאָל צום געזונד, דאָס האַרץ דאַרף שווער אַרבייטען, כדי צו בעזאָרגען מיט גענוגענדע בלוט־צירקולאַציע אַזויפיל פעטקייט אין קערפּער. עס שאַדט אָפט צו די נירען און צו דעם לעבער. מען זעהט זעהר אָפט אַ סך דיקע פרויען וואָס זעהען אויס געל און אַפילו פערשוואַרצט, ווייל זייער פעטקייט האָט זיי געבראַכט צו פערשידענע קראַנקהייטען, נישט אַלץ וואָס מען וויל עסען און מען האָט אַ חשק צו עסען איז געזונט צ'עסען.

ג. ד.

היינט און פאָלג. טעג!
רעוואָלוציאָנס־פילם לויט דער בעריהמטער סענסאַציאָנעלער ערצעהלונג פון
GASTON LEROUX
p. t. „Cheri-Bibi"
„געשפּענסט פון פאַריז"
אין די הויפּט־ראָלען: דער אָבגאָט פון די פרויען — דער ריז פון עקראַן
John Gilbert,
Lewis Stone,
Leila Hyams
אויסערן פּראָגראַם: Laurel i Hardy
אין דער פּראַכטפולער קלאַנג־קאָמעדיע
א. נ. „דער גובערנאַטאָר אויף אַ אינספּעקציע".
הנחה־בילעטן גילטיג אָהן בעגרענצונגען!
פּרייזען פון די פּלעצער פּאָפּולערע!
אָנהויב אין גצוועגל. טעג 4.30 נאָכמ.,
שבת און זונטאָג — 1 אַ זייגער בייטאָג.
דער זאַל ווערט מעכאַניש ווענטילירט און געקיהלט!

נייער פאָלקסבלאַט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

דאָנערשטאָג
י״ג
19
אייר תרצ״ב

מאי
זון-אויפגאַנג 3.45
זון-אונטערגאַנג 7.12

טאָג=נאָטיצען

און ווידעראַמאָל די קראַנקען-קאַסעס...

און ווידעראַמאָל וועגען דער קראַנקען-קאַסע. ס'איז שוין געוואָרען א חוק, אַז פון צייט צו צייט לאָזט זיך די קראַנקען-קאַסע דערמאָהנען מיט אומגעלומפּערטע פאַראָרדנונגען און נישט-פערשטענדליכער אָרגאַניזאַציע פון הילף פאַר קראַנקע.

אָט קענען מיר נאָטירען אַזאַ פאַקט: דער פערזיכערטער ק., וועלכער בּאַזיצט דאָס פערזיכערונגס-ביכעל 645-740 איז שוין אַ צייט לאַנג קראַנק אויף אַטרעטיזם, די דאָזיגע קראַנקהייט האָט איהם אַזוי דאַקוטשעט, אַז ער האָט סוף-כּל-סוף שוין אָנגעהויבּען צו הינקען אויף אַ פוס. דעם 10. מאַי איז ק. אוועק צו אַ דאָקטאָר אין דער קראַנקען-קאַסע. דער דאָקטאָר האָט איהם גענוי אונטערזוכט און צום סוף איהם פערשריבּען בּעדער, וואָס קענען, לויט דעם דאָקטאָר'ס מיינונג, איינציג און אליין לינדערן די קראַנקהייט פון פּאַציענט.

ק. איז אוועק וועגען די בּעדער, אָבער דאָ האָט איהם געטראָפען אַ זעהר אונאַנגענעהמע איבּערראַשונג, מ'האָט איהם געהייסען קומען ערשט דעם 20. יוני, אָבער אויך נאָך נישט נאָך די בּעדער, נאָר ערשט צו אַן'אונטערזוכונג פון דאָקטוירים, וועלכע דאַרפען פעסטשטעלען צי דער פערזיכערטער מוז ווירקליך בּעקומען בּעדער.

דערוויילּ הינקט דער קראַנקער און ועט זיך סוף-כּל-סוף מוזען אוועקלעגען, דאָס קען ווידער בּרענגען דערצו, אַז ער וועט פערלירען די אַרבּייט אויף דעם אָרט, וואו ער געפינט זיך איצט.

דאָס ווערט אָנגערופען ראַציאָנאַליזאַציע פון אַרבּייט, אָרגאַניזאַציע פון הילף פאַר קראַנקע. מ'קען פערשטעהן, אַז די קראַנקען-קאַסע וויל גענוי קאָנטראָלירען ווער מ'קומען ווירקליך בּעדער און ווער נישט. מ'קען פערשטעהן, אַז די קראַנקען-קאַסע וויל זיך איינשפּאָרען, וואו ס'איז מעגליך און וואו ס'איז נישט מעגליך. אָבער אָפּשלעפּען אַ קראַנקען, ווען די בּעדער וועלען זיכער צוגעטיילט ווערען אויף 6 וואָכען און בּרענגען דערצו, אַז ער זאָל זיך דאַרפען אוועקלעגען און פערלירען די אַרבּייט — דאָס איז שוין גאָר-נישט פערשטענדליך. די קראַנקען-קאַסע וועט זיך דערויף גאָרנישט איינבּרענגען, סוף-כּל-סוף וועט דאָך דער דאָזיגער קראַנקער בּעקומען זיינע בּעדער. צו וואָס-זשע דאַרף מען די דאָזיגע אַלע נישט-נויטיגע אָפּשלעפּונגען און בּיוראָקראַטישע פאָרמאַליטעטען?

אויף דעם איז קיין ענטפער נישטאָ. די פערזיכערטע אין קראַנקען-קאַסע מוזען פּינקטליך צאָהלען יעדע וואָך פון זייערע אויסגעהאַרעוועטע גראָשענס. זיי קומען נישט אין קראַנקען-קאַסע נאָך זיין נדבות, נאָר אין זייער אייגענער אינסטיטוציע, וועלכע ווערט אויסגעהאַלטען בּלויז פון זייער געלד. און דעריבּער דאַרפען קיין שוועריגקייטען נישט געמאַכט ווערען, נאָכמעהר דעמאָלס ווען די קראַנקען-קאַסע וועט זיך בּיי דער דאָזיגער מאַניפּולאַציע, גאָרנישט געניסען און זיך גאָרנישט איינשפּאָרען.

מיר ווענדען זיך דעריבּער צו דער אָנפיהרונג פון דער קראַנקען-קאַסע, אַריינצוברענגען אָרדנונג אין דעם אופן פון ערלעדיגען קראַנקע וואָס דאַרפען האָבּען בּעדער. י. ד.

פאַבּאַר פון יאָהרגאַנג 1911

היינט, דעם 19-טען מאַי ד. י. דאַרפען זיך שטעלען:

פאַר דער פאַבּאַר-קאָמיסיע נומער 1 (נאַרוטאָוויטשא 75) די פאַבּאַראָוועס פון יאָהרגאַנג 1911, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 3-טען פאָל. קאָמיסאַריאַט, וועמענס נעמען ס'הויבּען זיך אָן מיט די ליטערעס:

G (פון Grz בּיז'ן סוף) און S

פאַר דער קאָמיסיע נומער 2 (אָגראָדאָווא 34) די פאַבּאַראָוועס פון יאָהרגאַנג 1911, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 4 פאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען אויף די אותיות:

L Ł P

פאַר דער קאָמיסיע נומער 3 (קאָשטשושקי 21) די פאַבּאַראָוועס פון 1910, קאַטעגאָריע B, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 4-טען פאָליציי-קאָמיסאַריאַט, וועמענס נעמען ס'הויבּען זיך אָן מיט די אותיות:

D G I J K O

מאָרגען, דעם 20-טען מאַי ד. י. דאַרפען זיך שטעלען:

פאַר דער פאַבּאַר-קאָמיסיע נומער 1 (נארוטאוויטשא 75) די פאַבּאַראָוועס פון יאָהרגאַנג 1911, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 3-טען פאָל. קאָמיסאַריאַט, וועמענס נעמען ס'הייבּען זיך אָן מיט די ליטערעס:

I J Z Ż

פאַר דער קאָמיסיע נומער 2 (אָגראָדאָווא 34) די פאַבּאַראָוועס פון יאָהרגאַנג 1911, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 4. פאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען אויף די אותיות:

R U W

פאַר דער קאָמיסיע נומער 3 (קאָשטשושקי 21) די פאַבּאַראָוועס פון 1910, קאַטעגאָריע B, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 4-טען פאָליציי-קאָמיסאַריאַט, וועמענס נעמען ס'הויבּען זיך אָן מיט די אותיות:

L Ł M N P T

צו די פאַבּאַר-קאָמיסיעס דאַרפען די פאַבּאַראָוועס מיטנעמען די פּעסער, אָדער פּערזענליכע דאָקומענטען אַרויסגעגעבּען פון די פאָליציי-קאָמיסאַריאַטען, פּראָלאָנגאַציע און רעגיסטראַציע-קאַרטען, וואָס זענען אויסגעשטעלט געוואָרען פון לאָדזער מאַגיסטראַט, און בּעשייניגונגען וועגען פאַך און בּילדונג.

די פליכט פון צושטעלען פּערזענליכע דאָקומענטען איז אויך חל אויף די פאַבּאַראָוועס פון קאַטעגאָריע ב., וועלכע האָבּען די דאָזיגע בּעשייניגונגען צוגעשטעלט צו די פאַבּאַר-קאָמיסיע אין די פריהעריגע יאָהרען.

די מערדערין פון איהר שטיף=קינד

אננא קרישאַק פערמשפט אויף לעבּענסלענגליכער תּפיסה

נעכטיגער סענסאַציאָנעלער שטאַנד=געריכט אין לאָדז

(2) דער טשעקאָווער פּראָצעס געגען דער מערדערין אננא קרישאַק, וועלכע האָט ערמאָרדעט דאָס 4-יעהריגע שטיף-קינד, האָט צוגעצויגען אַ גרויסען עולם נייגעריגע, וועלכע האָבּען געוואָלט בּייוואוינען דעם שטאַנד-געריכט, פאַר וועלכען עס שטעהט צום ערשטען מאָל אין פּוילען אַ פרוי.

10 פאַרמיטאָג פערנעמט די 45-יעהריגע אננא קרישאַק די בּעשולדיגונגס-בּאַנק. זי איז איינגעהילט אין אַ טוך און וואַרפט דערשראָקענע בּליקען אויף אַלץ און אַלע.

אויף דער פראַגע פון פּאָרזיצער, צי זי בּעגנוגענט זיך מיט איין אַדוואָקאַט, אָדער 2 אַדוואָקאַטען, ענטפערט זי: איך וויל בּיידע אַדוואָקאַטען.

די אַנגעקלאַגטע איז זיך מודה.

דאָס געריכט טרעט צו צום לייענען דעם בּעשולדיגונגס-אַקט.

נאָכ'ן אַדורכלייענען דעם בּעשולדיגונגס-אַקט, פרעגט דער פּאָרזיצער: צי זי האָט פערשטאַנען דעם אינהאַלט פון דער בּעשולדיגונג.

— יאָ — ענטפערט די אָנגעקלאַגטע — איך האָב פערשטאַנען, און בּין מיך מודה אין מיין פערבּרעכען.

אויף דער פראַגע: צי וויל די אָנגעקלאַגטע געבּען ערקלערונגען, דערצעהלט די קרישאַק, אַז פאַר דער חתונה, האָט איהר דער חתן דערצעהלט, אַז ער האָט אַ קאָכאַנקע יוזעפאַ שקודלאַרעק, פון וועלכער ער האָט אַ קינד. ער קאָן אָבּער מיט דער קאָכאַנקע נישט חתונה האָבּען, ווייל זי איז צו „לייכט אויף דער נשמה", און דערצו איז זי זיינע אַ קוזינע: די לעצטע צייט האָט זי נישט געהאַט קיין אַרבּייט, און האָט זיך דערנעהרט פון אונטערשטיצונגען, וואָס זי האָט בּעקומען פון מאַגיסטראַט. זי דערצעהלט אויך: אַז זי איז אַ יורש'טע צו אַ ירושה פון 2 מאָרגעס לאַנד אין אָזאָרקאָוו און אַ הויז אין דער ווערט פון 10 טויזענד זל. קרישאַק'ן האָט זי בּעקענט אין יאָהר 1930. חתונה געהאַט מיט איהם האָט זי דעם 26. דעצעמבּער 1930.

דער מאַן האָט זי בּאַלד אויף צומאָרגענס נאָך דער חתונה פערלאָזען. נאָך אַ צייט איז ער געקומען און ווידער פערשוואונדען. ער האָט זי צוגערעדט, זי זאָל פערקויפען איהר ירושה-טייל.

זי געדענקט נישט?

אויף דער פראַגע פון פאָרזיצער, ערקלערט די אָנגעקלאַגטע, אַז ז'עם קריטישען טאָג, ד. 23-טן אַפּריל ד. י. איז זי געפאָהרען קיין אָזאָרקאָוו, כּדי זי זאָל פון מאַן בּעקומען עטליכע זלאָטיס.

פאַר'ן דאָרף מיקאַלייעוו, האָט זי געטראָפען אַ גרופּע קינדער, בּיי וועלכע זי האָט זיך געפרעגט, וואו ס'וואוינט קרישאַק. די קינדער האָבּען איהר אָנגעוויזען אויף צוויי מעדלעך: די 4-יעהריגע קאַזשאַ און די 8-יעהריגע יאַנינקאַ קרישאַק'ס טעכטערלעך. יאַנינקאַ איז אַהיימגעלאָפען אויסטון די שיך, און קאַזשאַן האָט זי גענומען פאַר'ן הענטעל, און גענומען געהען מיט דער פּראָמענאַדע. זיי זענען אַריין אין וואַלד. איך ווייס נישט, וואָס מיט מיר האָט זיך געטון. איך האָב אַ כּאַפּ געטון. דאָס קינד און דערשטיקט.

אויף דער פראַגע פון פּאָרזיצער, גיט זי איבּער גענויע איינצעלהייטען, ווי אַזוי זי האָט דאָס קינד דערשטיקט.

דער ערשטער עדות ווערט אויסגעהערט וולאַדיסלאַוו קרישאַק, דער צדות פּערשטעהט נישט דער עדות פערשטעהט נישט.

פאַרוואָס די אַנגעלאָגטע האָט ערמאָרדעט זיין קינד

ער האָט מיט איהר חתונה געהאַט, ווייל ס'האָט איהם נישט געפּאַסט, נאָך אַ 4-חדשים'דיגע ליבּע זיך צוריקצוציהען. ער האָט איהר פאַר דער חתונה געזאָגט, אַז ער האָט אַ קאָכאַנקע מיט קינדער. ער איז אוועק פון איהר, ווייל זי האָט פערלאַנגט, אַז ער זאָל פערגעסען אין זיינע קינדער.

איינגאַנצען האָט ער מיט איהר געוואוינט אנדערהאַלבּען טאָג. זי האָט איהם דערצעהלט, אַז זי האָט בּעקומען פון אַמעריקא 600 דאָלאַר, אָבּער ער האָט איהר געלד נישט געוואָלט. די קינדער זענען בּיי איהם טייערער ווי די דאָלאַרען. ער האָט זי פיינד געהאַט, ווייל ער האָט זיך איבּערצייגט, אַז זי האָט

קאָמוניסטישע איבּערצייגונגען

און אַז איהרע בּרודער זענען בּעשטראָפט געוואָרען פאַר קאָמוניזם. אַלס פּאַטריאָט און לעגיאָניסט, האָט ער זי דעריבּער פיינד געהאַט. צום סוף ערקלערט דער עדות, אַז פון די קאָכאַנקע האָט ער 6 קינדער און 4 קינדער פון ערשטען ווייבּ. די דערמאָרדעטע קאַזשאַ, איז געווען די עלפטע.

ס'ווערען נאָך אויסגעהערט די קאָכאַנקע יוזעפאַ שקודלאַרעק, איהר זוהן, דעם 18-יעהריגען בּרונאָן שקודלאַרעק, אירענאַ פּלוטשעניק, דער קאָמענדאַנט פון פאָליציי-פּאָסטען אין ראַדאָגאָשטש-רוזשניאַטי, די דריי קליינע קינדער, וואָס האָבּען זיך געשפּילט מיט קאַזשאַ'ן.

די לעצטע ווערען אויסגעהערט עטליכע פּאָליציאַנטען און די בּרידער פון דער אָנגעקלאַגטער און 1 אַ זייגער ווערט געמאַכט אַ הפסקה.

נאָך דער הפסקה רעדען די פערטיידיגער, דער פּראָקוראָר פאָדערט פאַר דער אָנגעקלאַגטער טויט-שטראָף.

פּסק=דין

נאָך אַ בּעראַטונג, האָט דאָס געריכט אַרויסגעטראָגען דעם פּסק-דין, לויט וועלכען די אָנגעקלאַגטע ווערט פערמשפּט אויף לעבּענסלענגליכע שווערע תּפיסה.

דאָס געריכט איז אַרויסגעגאַנגען פון דער הנחה, וואָס זי איז בּיז-איצט נאָך נישט געווען בּעשטראָפט פאַר קיין שום פערבּרעכען.

קאַרפּאַנטי אין לאָדז

אויף אַ צוזאַמענפאָהר פון די כאַדעקישע פעראיינען

(2) זונטאָג, ד. 22 ד. ח. קומט פאָר אין לאָדז אַ צוזאַמענפאָהר פון פאָרשטעהער פון די כאַדעקישע פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען, צו דעם צוזאַמענפאָהר קומט אויך סענאַטאָר קאַרפּאַנטי.

„פּראַצא" בּויט אַ אַרבּייטער=הויז

(2) „פּראַצא" האָט אָפּגעקויפט בּיים מאַגיסטראַט אַ פּלאַץ אויף שייבּלערס מאַרק 13 פאַר 24 טויזענד זל. וואו ס'וועט אויפגעבּויט ווערען אַן אַרבּייטער-הויז.

מיט 10 אויז 15 פּראָצ.

געשטיגען די פּרייזען אויף פלייש

(2) אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער פּרייזען-קאָמיסיע בּיים מאַגיסטראַט איז בּעשלאָסען געוואָרען, אַז די פּרייזען אויף רונד-פלייש זענען געשטיגען אויף 12 פּראָצ. דאָס אייגענע אין מיט קאַלבּ-פלייש. צוליב דעם, וואָס די פּראָדוצענטען האָבּען פערלאַנגט צו העכערען דעם פּרייז אויף 15 פּראָצ. וועט דער ענין דערלעדיגט ווערען אויף דער היינטיגער זיצונג.

טעאַטער „SCALA"
שרודמיעסקאַ 15.

2 גאַסטשפּילען 2
פון דער יודישער טעאַטער=סטודיע בּיים „הזמיר"

שבּת, דעם 21-טען מאַי ד. י. 11 אַ זייגער פריה
פּאָפּולערע פריהמאָרגען=פאָרשטעלונג
„אין פּאַליש אויף דער קייט"
דראַמע אין 3 אַקטען פון י. ל. פּרץ. פריינפיהר-וואָרט פון משה בּראָדערזאָן.

שבּת, 9 אַ זייגער אָוועגד
„די רייזע פון בּנימין דעם דריטען"
(מסעות בּנימין השלישי)
קאָמעדיע אין 10 בּילדער פון מענדעלע מוכר ספרים.
בּילעטען פון 50 גר. אָן שוין צו בּעקומען בּיי דער קאַסע פון טעאַטער „סקאַלאַ".

Dr. Z. Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אויערען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען
11=טען ליסטאָפּאַד 9
קאָנסטאַנטינער טעלעפאָן 127-81
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7, נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערושער 17 פון 10 — 11

פּאָליטישער פּראָצעס

(2) אין קרייז-געריכט איז נעכטען פאָרגעקומען א פּראָצעס געגען דעם 17 יעהריגען דוד ראובן שטענדלער, וועלכער איז אָנגעקלאָגט געוואָרען אין קאָמוניסטישער טעטיגקייט. ער איז פערמשפּט געוואָרען אויף אָנדערהאַלבען יאָהר תּפיסה.

פּערזענליכעס

קיין לאָדז איז געקומען דער זשורנאַליסט ש. פרענקעל פון בראַזיליען, פרענקעל איז א געוועזענער א לאָדזער.

500 קראַנקע קינדער אויף קוראַציע

שיקט ארויס דער לאדזער מאגיסטראַט

דעם 1-טען יוני ווערט דורכ'ן מאַגיסטראַט ארויסגעשיקט די ערשטע פּאַרטיע לונגען-קראַנקע קינדער אויף קוראַציע. די ערשטע גרופּע בעשטעהט פון 100 קינדער פון ארבייטסלאָזע עלטערן. די צווייטע גרופּע ווערט אַרויסגעשיקט דעם 1-טען יולי ד. י. אין משך פון זומער וועלען ארויסגעשיקט ווערען 500 קינדער. די קינדער ווערען אויסגעהאַלטען פון מאַגיסטראַט.

אַפּטייקען!

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) פּאָטאַש (פּל. קאָשטשעלני 10), כאַרעמזאַ (פּאָמאָרסקאַ 12). מילער (פּיעטרקאָווער 46). עפּשטיין (פּיעטרקאָווער 225). גאָרטשיצקי (פּשעיאַזד 59), אַנטאָניעוויטש (פּאַביאַניצקאַ 50).

אויטאָ אָרגיעס

אויף פּאַביאַניצקאַ גאַס, איז דער 54 יעהריגער אַנטאָן מאַצעיאַק איבערגעפאָהרען געוואָרען פון אַן אויטאָ. מאַצעיאַק האָט בעקומען וואונדען אויפ'ן גאַנצען קערפּער.

קלאַנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
גרויסער קלאַנג-שלאַגער-פילם!
„KAWIARENKA“
אין דער הויפּט-ראָל דער בעס-טער לידער-זינגער פון פּאַריז
Maurice Chevalier
— און —
Ivonna Vallec
אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבע און אַקטואַליטעטען.
נעכסטער פּראָגראַם:
„Spór o sierżanta Gryszę“ i ???
אָנהויב אין געוו. טעג 5 נאָכמיטאָג
שבת און זונטאָג 12 בייטאָג.

יודיש טעאַטער אין „פילהאַרמאָניע“
דירעקציע: ד. צעלמייסטער און א. בעזמאַן.
סענסאַציע אויף סענסאַציע אין לאָדז!
גאַסטשפּילען פון בעריהמטען אַמעריקאַנער סטאַר-אַרטיסט — ליבלינג פון לאָדזער פּובליקום
בעני אדלער
צוזאַמען — מיט — זיגלער'ס אָפּערעטען-סטאַר-טרופּע
פרייטאָג און שבת האַלב 10 אָוונט סלוּרפּריז-פּרעמיערע!
דער פריזפּוליבע!..
אין 4 אקטען פון זאָלאָטאָרעווסקי מיט געזאַנג און טענץ. רעזשי — ב. אדלער. ראָלען: „איזראַעל סאַפיר“ — בעני אדלער, „איווא“ — ערנאַ זיגלער.
שבת, 12 פריה — א פריהמאָרגען-פאָרשטעלונג מיט בעני אדלער אין זיין סוקסעס-ראָלע
די ווילדער מענש
איינהייטס-פרייזן כמעט בחנם אַלע פּלעצער פּאַרטער 1 זל. באַלקאָן און גאַלעריע 50 גר.
א קינד בחנם
שבת, 4 נאָכמיטאָג צו פּאָפּולערע פרייזען פון 60 גר. ביז 2 זל.
א קינד בחנם — די זעהר אויסגעצייכענטע קאָמישע דזשאַז-אָפּערעטע
דאָס נעגער-מיידעל
פון י. ליליען, מוזיק מ. האלם. רעזשי: מ. פּאָסטאָר. ס'בעטייליגען זיך פרויען: ערנאַ זיגלער, ר. זיגלער, ע. זילבער, אַמזעל, בעזמאַן, האָניגבוים, טופּמאַן, רובינאַ. מענער: בעני אדלער, מ. זיגלער, מ. פּאָסטאָר, ד. נאכבאר, אמזעל, אייזענבערג, באַלבירסקי, גוטמאַן, האָניגבוים, האַמבורגער, הערשקאָוויטש, טופּמאַן. —:— אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון ל. זעלמאַן. רעזשי — מ. הערשקאָוויטש. טעכנישע לייטונג: ק. גוטמאַן סופלער: מ. אייזענבערג.

פון האַנדעלס-געריכט

דער פירמע „ברידער באָרענשטיין“, בעזיצער פון א לאָמפּען-געשעפט (פּיעטריק. 102) איז זייבער צייט פּערעפּענטליכט געוואָרען אַנ'אופּאַדלאָשטש. די געפאַלענע פירמע האָט פאָרגעלעגט די קרעדיטאָרען צו רעגולירען די חובות אויף 10 פּראָצ. דאָס האַנדעלס-געריכט האָט דעם רעגולאַציע-פאָרשלאַג אָפּגעוואָרפען.

דאָס אַפּעלאַציע-געריכט, וואוהין די פירמע האָט אַפּעלירט, האָט די דעציזיע פון לאָדזער געריכט אָפּגעוואָרפען און דעם אָפּמאַך בעשטעטיגט.

* * *

די פירמע בנימין גוטער, האָט זייבער צייט בעקומען אַ „נאַדזור“. מיט אַ צייט שפּעטער האָט ער די קרעדיטאָרען געמאַכט אַ רעגולאַציע-פאָרשלאַג אויף 70 פּראָצ. אַ טייל קרעדיטאָרען זענען געווען געגען דעם פאָרשלאַג, וואָס דאָס געריכט האָט די אָנווענדונג פון די קרעדיטאָרען בעשטעטיגט, מחמת גוטער האָט אין דער צייט פון „נאַדזור“ אויסגעשטעלט וועקסלען און טשעקען, און זיי געלאָזט צו פּראָטעסט, צוליב דעם, איז דער פירמע פּערעפּענטליכט געוואָרען אַנ'אופּאַדלאָשטש און גוטער איז איינגעזעצט געוואָרען אין אַרעסט.

אויף דער לעצטער זיצונג פון געריכט, איז געשלאָסען געוואָרען אַ קרעדיטאָרען-פערבאַנד, אַלס סינדיק איז געוועהלט געוואָרען אַדוו. אסטערגוט

פאַר „בארגען“ און „פערגעסען“ אָפּצוגעבען

וועט פּאַניאַטאָווסקאַ זיצען אין תּפיסה... אין 5 יאָהר אַרום

(אג) אין שטאָטישען געריכט, איז נעכטען פאָרגעקומען אַ פּראָצעס געגען יאַנינאַ פּאַניאַטאָווסקאַ, זי איז אָנגעקלאָגט געוואָרען, אַז זי פלעגט זיך „בארגען“ וועש און מלבושים און שפּעטער „פערגעסען“ אָפּצוגעבען. פּאַניאַטאָווסקאַ איז פער'משפּט געוואָרען אויף 2 חדשים תּפיסה, אָפּצולעגען די שטראָף אויף 5 יאָהר.

א שאפער אויף א חודש ארעסט

פאר נישט פארזיכטיג פאהרען מיט זיין אויטא

(אג) דער שאָפער מאַריאַן רינאַווסקי, איז פאַר איבערפאָהרען דעם 55-יעהריגען מלך גוטמאַן, פער'משפּט געוואָרען אויף 1 חודש טורמע, און צוצונעהמען בײַ איהם אויף 6 חדשים די רעכט צו פיהרען דעם אויטאָ.

500 ארבייטער ביי די קאַנאַליזאַציע-ארבייטען

(2) אויף קילינסקיעגאָ און פּאָלודניאָוואָ ווערען איצט אָדורכגעפיהרט די קאַנאַליזאַציע - אַרבייטען ביי וועלכע ס'זענען בעשעפטיגט 500 אַרבייטער.

וועש און היהנער

מ'גנבעט אַלץ וואָס ס'לאָזט זיך

(א) אויף ציגעל-גאַס 28, האָבען גנבים אַראָפּגענומען וועש פון בוידעם, וואָס האָט געהערט צו אברהם אילענבערג. דער היזק ווערט געשאַצט אויף 1200 זל.

אויף פּאַביאַניצקאַ 101, האָט מען פון אַ קאַמער אַרויסגעגנב'עט היהנער אין דער ווערט פון 250 זל.

א פּאַסעק אויף פּוטער אין לאָדז

פאַר נעטען ליכווע-פרייזען דראָהט א שטראָף

(א) דער פּרייז פון פּוטער און אייער שטייגט מיט יעדען טאָג. נעכטען איז דער פּרייז פון פּוטער ווידער געשטיגען. אַסאָלקאָווע-פּוטער איז אינגאַנצען פערשוואונדען. דערפאַר האָבען די סוחרים פערלאַנגט פאַר שמאַנד-פּוטער 7 זל. פאַר אַ קילאָ.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם פּוטער-פּאַסעק, האָט די סטאַראָסטווע אַרויסגעשיקט איבער דער שטאָט אַ ספּעציעלע קאָמיסיע, וועלכע וועט אַדורכפיהרען אַ רעוויזיע, און די, וואָס וועלען נעהמען ליכווע-פרייזען, וועלען צוגעצויגען ווערען צו פאַראַנטוואָרטליכקייט.

מ'בענשט „גשם“

מ'האָפט אויף א גוט גערעטעניש

(2) צוליב די קאַלטע טעג אין אָנפאַנג מאַי, האָט מען גערעכענט, אַז די הייאָריגע גערעטעניש וועט זיין ערגער ווי אין פריהעריגען יאָהר. אַ דאַנק דעם, וואָס אין דער צווייטער העלפט מאַי, האָט זיך דאָס וועטער פערבעסערט, האָפט מען, אַז אין דער גאַנצער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע, וועט הייאָהר זיין אַ גוט גערעטעניש.

דאָס איינציגע, וואָס פעהלט איז רעגען, וועלכער העלפט פאַר די גערטנער.

מאָדערנער סאַנאַטאָריום הינטער לאָדז

אין די ערשטע טעג יוני ערעפענט א גרופּע היגע דאָקטוירים א סאַנאַטאָריום פאַר קראַנקע און רעקאָנוואַלעסצענטען, דערוואַקסענע און קינדער, אין **„UROCZYSK — CHEŁMY“** אין סאָסנאָווער וואַלד הינטער לאָדז, די בוי איז אויסגעפיהרט דורכ'ן בעקאַנטען אינזשיניער ה' וויעסלאַוו ליסאָווסקי לויט די נייעסטע טעכנישע פאָדערונגען. אין סאַנאַטאָריום וועלען אָנגענומען ווערען ליידענדע אויף הויכען בלוט-דרוק און אַסטמע. זי וועט ענטהאַלטען מאָדערנע איינריכטונגען: די ערשטע אין פּוילען פּנעאומאַטישע קאַבינע געגען אַלערגען, א זאַנדער-קאַבינעט, א אינהאַלאַטאָריום, טעראַסען פאַר לופט- און זון-בעדער, הייל-בעדער ווי אויך ווערענדעס צוליגען אויף לעזשאַקעס. אונאָפּהענגיג דערפון וועט געעפענט ווערען א הייל-אַנשטאַלט פאַר קראַנקהייטען פון אויערען, נאָז און האַלז מיט ד"ר ז. ראַקאָווסקי אַלס לייטער.

די ניי-ערעפענטע סאַנאַטאָריע וועט געבען דער בעפעלקערונג די מעגליכקייט צו געניסען אין לאַנד פון איינריכטונגען, וואָס זענען פריהער נאָר אין אויסלאַנד.

ד. איזראַעל

דאָס בופעט-מיידעל

א סענסאַציאָנעל-עראָטישער ראָמאַן פון דער לאָדזערווירקליכקייט

(22

— איך פערלאַנג פון דיר, האָט פרוי פראַנקענשטיין געזאָגט, אַז דו זאָלסט אויסזוכען דאָס דאָזיגע מיידעל, איך וועל דיר געבען איהר אַדרעס, איך בין זיכער, אַז זי האָט מיר עפּעס וויכטיגעס מיטצוטיילען

— דו ביזט נאָך אַלץ, טייערע יודיטאַ, איבער'ן איינדרוק פון דער געשעהעניש, איך וויל זיך דיר אַקעגענשטעלען, הגם איך האַלט, אַז דו טוסט אַ נאַרישקייט, אויב בערגער האָט דיר געזאָגט, אַז דאָס מיידעל איז אַ משוגענע, קענסט דו זיך אויף איהם פערלאָזען, אויף וויפיל איך האָב געהערט, איז דער דאָזיגער בערגער אַ דזשענטעלמען און דערצו נאָך געוועזען דער בעסטער פרייבד פון דיין מאַן און אויב ער וואָלט נאָר געהאַט די מינדעסטע האָפנונג זיך צו דערוויסען דעם אמת, וואָלט ער דאָך דאָס זיכער געטון.

— און דאָך האַלט איך, אַז ער איז נישט איבערגאַנצען אָביעקטיוו אין דעם ענין, ער איז פון עפּעס בעאיינפלוסט. און האָט די גאַנצע צייט געגלויבט אין היד'ס שולד, דעריבער וואָלט איך, אַליין מיך געוואָלט דערין איבערצייגען

באַלעק איז צוגעגאַנגען נאָהענט צו דער פרוי פראַנקענשטיין, אַרומגענומען זי מיט איין האַנד און געקוקט יהר גלייך אין די אויגען אַריין.

— איצט יודיטאַ, האָט ער געזאָגט מיט פּאַטאָס און די אויגען האָבען ביי איהם געגלאַנצט, שטעהט אונז מעהר גאָרנישט אויפ'ן וועג, איצט זענען אַלע שטערונגען בעזייטיגט, דיין מאַן לעבט נישט מעהר, אויף דעם אָדער אַנדער'ען אופן איז ער אומגעקומען, מ'דאַרף איהם נישט מעהר דערמאָהנען דאָ אין הויז, איצט געהערסט דו צו מיר נאָר צו מיר, ער האָט זיך דערנעהנטער'ט מיט זיינע ליפּען צו איהר מויל, זי איז אָבער אָפּגעשפּרונגען פון איהם אויף אַזאַ אופן, ווי אַ שלאַנג וואָלט איהר אַ ביס געגעבען

— וואָס ערלויבסט דו דיר באַלעק, האָט זי געשריגען און רויטע פלאַמען האָבען בעדעקט איהר פּנים, איך בין אַ פרוי מיט 2 קינדער און דו ביזט נאָך אַ יונגעל. דו האָסט נישט געוואַרפט נעהמען אונזער פלירט ערנסט

— פלירט רופסט דו דאָס, דאָס הייסט ביי דיר פלירט, לעבען מיט מיר אין פערלויף פון 3 יאָהר צייט ווי מאַן און ווייב, פערנאַכלעסיגען דעם מאַן, שווערען מיר, אַז דעם מאַן האָסט דו נישט ליב און נאָר מיך, אַליין און דאָס רופסט דו אַן פלירט?

— געוויס, דו האָסט דאָך קיינמאָל נישט געקענט רעכענען דערויף, אַז איך וועל מיט דיר חתונה האָבען, דו נאַריש יונגעל, בערוהיג זיך, דו וועסט ווייטער זיין מיט מיר ווי דו ביזט ביז איצט געווען, אָבער דו מוזט אַ ביסעל שטילען דיין טעמפּעראַמענט און אַרויסשלאָגען פון די געדאַנקען אַזעלכע זאַכען ווי חתונה האָבען מיט מיר

— דו בעלייידיגסט מיך, איך בין נישט מעהר קיין יונגעל, איך בין אַ דערוואַקסענער מאַנספּערשוין בײַ מיר איז דאָס נישט קיין פלירט, נישט קיין שפּיל אין ליבע, נאָר אַנ'ערנסטער לעבענס ענין, איך האָב געמיינט, אַז דער גורל איז געווען אַזוי גליקליך צו מיר און האָט מיר בעפרייט דעם וועג צו דיר...

— מיין נאַריש, קליין יונגעלע, האָט יודיט געגלעט באַלעקס האָהר, ווי נאַאיוו דו ביזט נאָך און דערפאַר האָב איך דיך ליב, צו וואָס טויג דיר חתונה צו האָבען מיט מיר, וואָס פעהלט דיר אַזוי, איך געהער דאָך אינגאַנצען צו דיר, דו קומסט צו מיר ווען דו ווילסט נאָר

— איך בין נישט קיין פערפיהרער, האָט באַלעק זיך כלומרשט געבייזערט, איך וויל אַז דו זאָלסט זיין מיין אינגאַנצען

יהודית האָט אַ קוש געגעבען באַלעקן אין שטערען און האָט געזאָגט:

— נישט איצט, זאָלען מיר דערוועייל וועגען דעם נישט רעדען, איצט איז נישט די צייט דערפון. צו טראַכטען, איך וויל, אַז דו זאָלסט מיר איצט טון די טובה און אויסגעפינען דאָס מיידעל וועגען וועלכער איך האָב דיך געבעטען

— גוט. האָט באַלעק געזאָגט, איך וועל אַלץ פאַר דיר טון. איך וועל מיט דעם דאָזיגען מיידעל רעדען

באַלעק איז אוועק פון יהודיתן און איז אוועק גלייך צו ליאָווקען.

— ליאָווקאַ! איך האָב פאַר דיר זעהר וויכטיג נייעס.

— וועגען וואָס, וועגען דיין יונג ווייבעל פראַנקענשטיין? זי איז שוין געטרייסט, אָדער ווייבט נאָך אַלץ, זי וויינט זיך שוין טרייסטען, ס'וועט איהר גאָרנישט זיין. אָבער דער ענין איז אַ זעהר וויכטיגער.

— נו, דערצעהל אַדרבה.

— די פרוי פראַנקענשטיין האָט מיר איבערגעגעבען אַדורכצופיהרען פאַר איהר אַ געוויסען ענין,

— וואָס פאַר וויכטיגע ענינים האָט זי דאָס אַדורכצופיהרען

— זי האָט מיר אָנגעוויזען אַנ'אַדרעס פון אַ בופעט-מיידעל, וואָס זאָל האָבען עפּעס פיל צו דערצעהלען וועגען דער מעשה מיט פראַנקענשטיינען

— נישט מעגליך וואָס פאַראַ מיידעל איז דאָס און וואָס פאַראַ אַדרעס איז דאָס.

דאָס איז אַ בופעט-מיידעל וואָס אַרבייט אין דער מלינה פון פריידמאַנען

— ווער מאַנקע? פון וואַנען ווייסט זי פון מאַנקען?

— זאָל איך אַזוי וויסען פון בייז, איך קען זי, איך האָב געפינען פאַר נויטיג דיר דאָס באַלד מיטצוטיילען, איך האָב פערשטאַנען, אַז דאָס איז אַ וויכטיגער ענין

— יאָ דאָס איז זעהר וויכטיג, דו זאָלסט גאָרנישט טון דערין, איך וועל זיך מיט דעם ענין פערנעהמען און זאָלסט וואַרטען ביז איך וועל דיר זאָגען וואָס דו האָסט ווייטער צו טון.

(פאָרטזעצונג קומט).

די 12-טע יאהרצייט פון לאדזער רב ר' אליעזר יהודה טרייסטמאן ז"ל

היינט, דאנערשטאג, אינ'ם טאג פון דער יאהרצייט פון לאדזער רב, רבי אליעזר טרייסטמאן ז"ל, וועלען ביים דאווענען אפגעריכט ווערען הזכרות אין די לאדזער שוהלען און בתי-מדרשים.

די חברה אויפ'ן קבר פון רב ז"ל וועט פארקומען 10 א זייגער.

פון גמילת-חסדים-פעראיין אין שייבלערס ראיאן

זונטאג, דעם 8-טען מאי, איז אונטערן פאר-זיץ פון משה פעלטע פארגעקומען די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון פעראיין „גמילת-חסדים" (גלובנא 62). פון דעם טעטיגקייטס-בעריכט, וואס עס גיט איבער ה' יחיאל קאפיטול-ניק איז צו זעהען, אז אין יאהר 1931 זענען גע-געבען געווארען 369 הלוואות אויף א סומע פון 52,200 ז"ל.

די וואהלען האבען געגעבען פאלגענדען רעזולטאט: פרעזעס — שמואל שטרויסמאן; וויצע-פרעזעס — יחיאל קאפיטולניק; סעקרעטאר — יעקב טשאשניאק. פערוואלטונג: יעקב היללער, קלמן אבוואלר, מרדכי מאסטבוים, חיים ווייצמאן, דוד זיסמאן, אליעזר קראוויצקי. קאנדידאטען: זעליג ראפוף, אלתר וויסניצקי, משה פעלטע, וואלף סו-סעק, ראובן זדונסקי. רעוויזיאנס-קאמיסיע: נתן פערסיק, שמואל הירש מייעראוויטש, יעקב פריד-מאן. קאנדידאטען: שלמה וויינקראנץ, משה וויינ-בערג.

די „הפועל"-ציקליסטען, וועלכע פאהרען קיין ארץ-ישראל קומען היינט קיין לאדז

היינט צווישען 4—5 נאכמיטאג קומען אן פון ווארשע קיין לאדז די ציקליסטען-גרופע פון ווארשאווער ארבייטער-ספארט-קלוב „הפועל", וועלכע פאהרען אויף ראווערען קיין ארץ-ישראל.

ביים יוליאנאוו-פארק בעגעגענט זיי דער אויפנאהמס-קאמיטעט און פאהרט דורך זגערסקא, כאלוטשער-מארק. ווי ס'ווארטען זיי אפ די לאדזער ספארט-גרופען, פון דארט — דורך פלאץ וואלנאש-טשי און פעטריקאווער אין לאקאל פון פועלי-ציון פיעטריקאווער 88.

8.30 אווענט קומט פאר א קבלת-פנים פאר די געסט.

25-יעהריגער ארבייטס-יובילעי פון א לאדזער זשורנאליסט

היינט פייערט זיין 25-יעהריגען ארבייטס-יובי-לעאום אין איין צייטונג דער זשורנאליסט, ענגעל-בערט פאלקמאן.

דער יובילאר איז געבוירען אין יאהר 1876, אלס זשורנאליסט האט ער אין לאדז אנגעהויבען צו ארבייטען אין „לאדזינסקי ליסטאק", דאן אין דייטשען „לאדזער טאגעבלאט" און זייט דעם 19. מאי 1907 ארבייט ער אהן איבעררייס אין דער „נייער לאדזער צייטונג".

צוליב דעם געוויסענהאפטער און ערפאלגריי-כער ארבייט פון ה' פאלקמאן, האט דער זשורנא-ליסטען סינדיקאט איהם בעשטימט אלס „מיטגליד סעניאר".

10-יעהריגער יובילעאום פון פעראייניגען איבערשלעזיען צו פוילען

דער פערבאנד צו פערטיידיגען די מערב-קרע-סען ארדענט איין אין לאדז דעם 19. יוני א גרוי-סע פייערונג, צוליב דעם 10-טען יאהר-טאג פון פעראייניגען אויבערשלעזיען צו פוילען. דער פייער-רונגס-קאמיטעט בראש מיט ד"ר סאמבארסקי שטרע-בען צו פערוואנדלען די פייערליכקייט אין א גרוי-סער מאניפעסטאציע, אין וועלכער ס'זאל אנטייל-נעהמען די גאנצע לאדזער בעפעלקערונג.

ר—עטשניצע

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

17 זגיערזשער 17,

טעלעפאן 116-33

ס'נעהמען אן דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטען ד"ר גאלדשטיין-פאלאק, ד"ר יוסטמאן, ד"ר מ. קאנטאר, ד"ר ציעגע, ד"ר ראַ-קאווסקי, ד"ר ראזענצווייג, ד"ר רוזשא-נער, ד"ר וויינבערג, ד"ר סטופעל.

צאהן-ארצט גראדזיענטשיק-קאראשיאווא

ווי אויך ווידיטען איין שטאט.

רענטגען-בעשטראלונגען, קווארץ, דיאטערמיע עלעקטריזאציע און ערצטליכע אנאליזען.

מ'מיינט נישט די הגדה... „הנחות", אבער אביסעל צו שפעט

קאנפערענץ אין דער פינאנץ-קאמער מיט פאר-שטעהער פון ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס

(א) אין דער פינאנץ-קאמער, איז נעכטען אונטער'ן פארזיץ פון נאטשעלניק שידארסקי פאר-געקומען א קאנפערענץ צוזאמען מיט פארשטעהער פון דער האנדעלס-קאמער, האנדווערקער קאמער און פארטרעטער פון אלע סוחר'ישע ארגאניזאציעס און האנדווערקער-צעכען.

אויף דער קאנפערענץ, האט נאטשעלניק שי-דארסקי בעקענט די פערזאמעלטע מיט דער לעצ-טער פעראָרדנונג פון פינ.-מיניסטעריום וועגען די הנחות פון אומזאץ-שטייער, און וועגען די הנחות ביים בעצאהלען די פערלעגענע שטייערן. גלייכ-צייטיג אפעלירט ער צו די פערזאמעלטע, זיי זאלען ווירקען אויף זייערע מיטגלידער, זיי זא-לען אויסנוצען די דאזיגע הנחות.

אין דער דיסקוסיע, האבען די פערזאמעלטע אנגעוויזען, אז ליידער וועלען זעהר ווייניג קענען געניסען פון די דאזיגע הנחות, ווייל דער רוב סוחרים זענען רואינירט, און די, וואס האבען נאך אביסעל כחורה, איז זי סעקוועסטרירט פאר פער-שידענע שטייערן.

אפהאלטען דאס שליסען די קעלער-בעקערייען

פאדערט א האנדווערקער-דעלעגאציע פון וואיעוואדע

(אג) א האנדווערקער-דעלעגאציע, האט נעכטען בעזוכט דעם וואיעוואדע, וועלכע האט אינטערווע-נירט וועגען די פערמאכטע קעלער-בעקערייען. די דעלעגאציע האט געבעטען דעם וואיעוואדע, צו פערלענגערען דעם טערמין פון ליקווידירען די בעקערייען.

דער וואיעוואדע האט זיך גינסטיג בעצויגען צו די פאסטולאטען פון דער דעלעגאציע און אנ-געוויזען, אז וועגען דער פראגע, דארף זיך די דעלעגאציע ווענדען צום וואיעוואדישען אמט, וועל-כער וועט דעם ענין אינדיווידועל בעטראכטען.

מעדעל ווערט בעפאלען פון רויבער

און רייסען איהר אראפ א רינג פון דער האנט

3 רויבער זענען ארעסטירט געווארען

(א) אויף לאגעווניצקא גאס האט נעכטען אין אווענד שפאצירט א פריילין העלענא סאמאריאק. פלוצלונג איז זי בעפאלען געווארען פון 3 יאסען יונגען, איינער האט איהר געגעבען א זעץ אין קאפ, און די איבעריגע האבען איהר אראפגעריסען א רינגעל פון פינגער און אנטלאפען.

אויפ'ן געשריי פון דעם מיידעל, זענען אנגע-קומען עטליכע פאליציאנטען, וועלכע האבען גע-נומען נאכיאגען די אנפאלער, און אלע 3 געכאפט.

אין קאמיסאריאט האט זיך ארויסגעשטעלט, אז דאס זענען יאן וויטקאווסקי, פראנטישעק זשע-שעק און וולאדיסלאוו דודעק. אלע זענען איינגע-זעצט געווארען אין תפיסה.

צוליב א ביסעל גראז דערשאסען א מענש

(2) אין דארף גראדזשעק, הינטער קאנין, האט דער לאנד-ווירט וולאדיסלאוו נאוואק בע-מערקט, אז עמיצער גרהט אויף זיין פעלד. ער האט ארויסגענומען דעם רעוואלווער און מיט איין שאס דעם אומבעקאנטען דערשאסען.

ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, איז דער דער-שאסענער א שכן פון דעמזעלבען דארף זשעפעצקי, וועלכער האט געוואלט נעמען א ביסעל גראז פאר די בהמות. — דער מערדער איז ארעסטירט.

יודישער וועבער געהט זוכען ארבייט

ווערט ער צע'גזוכט פון זיינע חברים

(2) דער ארבייטסלאזער וועבער שמואל זאוער (פילסודסקי-גאס 45) איז נעכטען בעגאנגען אין דער פאבריק אויף קאנאפניצקא 5 וועגען אר-בייט. אויפ'ן וועג איז צווישען זאוער'ן און אנדערע ארבייטסלאזע אויסגעבראכען א געשלעג, בעת וועל-כען זאוער איז א שווער-פערוואונדעטער אפגע-פיהרט געווארען אהיים.

דאס שטאטישע געריכט ווערט פערברייטערט

די גאנצע געביידע אויף ציגעל-גאס 71 נעמט איבער דאס געריכט

(2) דער פרעזעס פון קרייז-געריכט ה' זא-בארסקי, האט געשלאסען אנ'אפמאך מיט'ן ווירט פון הויז ציגעל-גאס 71, וואו ס'געפינט זיך דאס שטאטישע געריכט.

לויט דעם אפמאך, וועלען אלע וואוינונגען, וואס זענען ביז איצט פערנומען פון לאקאטארען, בעפרייט ווערען אזוי, אז די גאנצע געביידע וועט פון איצט אן פערנומען ווערען פון געריכט. ס'ווע-רען אויך געמאכט נאך עטליכע איינגענג. דער קאנטראקט איז געשלאסען געווארען אויף 5 יאהר. דערמיט וועט פאר די בעאמטע פערלייכ-טערט ווערען די ארבייט ביים ערפילען זייערע פונקציעס.

Dr. med.

W. Eychner

אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4

(נעבען קינא „טשארי") טעל. 134-72

נעהמט אן פון $2\frac{1}{2}$ — 4 און פון 7 — 8 אווענד

קלעפסידרעס

צו זעהר ביליגע פרייזען

בעהמט אן די דרוקעריי פון

„נייעם פאלקסבלאט"

די קלעפסידרעס ווערען איז משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און פונאנדערגעקלעבט איבער דער שטאט.

פון נושאי מטה

היינט, דאנערשטאג 8 אווענד קומט פאר אין די חברה נושאי מטה פון באלוט (מלינארסקא 16) א הזכרה צו דער יאהרצייט פון הר"ב אלי' חיים מייזעל ז"ל מספד זיין וועט הרב האלפערן.

אויפ'ן וועג א היים

ערמארדעט איין גוטער ברודער דעם אנדערען

(2) אויפ'ן שאסע צווישען רידזען און ספרטשין, איז צווישען די צוויי פאביאניצער איינ-וואוינער יוליוש כוואסט און יאן הערבט אויסגע-בראכען א געשלעג, בעת וועלכען הערבט האט כוואסט'ן אוועקגעלעגט א טויטען. דער מערדער איז ארעסטירט געווארען.

בעני אדלער אין לאדזער פילהארמאניע

דער בעליבטער ארטיסט, וועלכער איז גוט בעקאנט דעם לאדזער פובליקום בעני אדלער הויבט אן צו שפילען אין לאדזער פילהארמאניע פרייטאג, דעם 20-טען ד. ח. אין א נייער נאך אין פוילען נישט געשפילטע פיעסע א. ג. ווען א פרוי זינדיגט!.. ווי בעני אדלער פיהרט אויס די הויפט ראלע.

2 גאסטשפילען פון דער „יוד. טעאטער-סטודיע"

אין „סקאלא"-טעאטער

דעם היינטיגען שבת שפילט די „יודישע טעאטער סטודיע" ביים „הזמיר" 2 פארשטעלונגען אינ'ם ניי-איבערגעבויטען סקאלא טעאטער.

שבת פריה ווערט געגעבען י. ל. פרץ'ס קלאסיש ווערק. „אין פאליש אויף דער קייט" מיט אנ'איינלייטונגס-ווארט פון דיכטער משה בראדער-זאן און 9 אווענד, מענדעלע מוכר ספרים'ס קא-מעדיע אין 10 בילדער „די רייזע פון בנימין דעם דריטען (מסעות בנימין השלישי) די פארשטע-לונגען רופען ארויס א גרויסען אינטערעס.

צופטריט פון אירענא פרושיצקא

די ליבהאבער פון דער טאנץ-קונסט ערווארטען די נאהענטסטע טעג א גרויסען ארטיסטישען יום-טוב. זונטאג, דעם 24. מאי, 4 א זייגער נאכמ. טרעט אויף אין פילהארמאניע-זאל צוזאמען מיט איהר אנסאמבל די בעריהמטע און בעליבטע לאד-זער טענצערין אירענא פרושיצקא.

ביים פארטעפיאן וועט זיצען דער בעליבטער יונגער פיאניסט, אונזער בן-עיר, ה' מיעטשיסלאוו גאמולקא. —

רינג-קאמף-טורניר אין צירק

אין 15-טען טאג פון טורניר האבען אין דער ערשטער פאר געקעמפט דער יודישער גבור קראוזער מיט דעם פענאמענאלען שפאניער אלי-וויערא, דער קאמף איז געבליבען אהן רעזולטאט.

גאמולא איז בעזיגט געווארען אין דער דריי-טער מינוט דורך דעם ברוטאלען סאן-מארס.

דער קאמף ארלאוו — האלובאן האט נישט געגעבען קיין רעזולטאט.

דער קאמף פון די צוויי מייסטערס קאוואן און טארנא האט געבראכט א זיג פאר טארנא אין דער 41 מינוט.

אין דער לעצטער פאר האט קאלעף בעזיגט טיבערמאנען.

היינט קעמפען: קאוואן—אליווערא; שטשער-בינסקי—סאן-מארס דעצידירענדער; קראוזער—ארלאוו טארנא—קאעף, דעצ ידירענדער; מארטינאוו—גאר-קאוויענקא.

אוניאן-אויבערשענעוואלדע (בערלין) — טוריסטען 1:3

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג, דעם 19 מאי 1932

11.45 פרעסע-בעריכטען. 11.58 צייט-סיגנאל. 12.10 גראמאפאן-פליטען. 12.35 סימפאני-שער שול-פריהמארגען. 3.25 פארלעזונג. 3.50 פראגראם פאר קינדער. 4.20 לעקציע פראנצויזיש. 4.40 גראמאפאן-פליטען. 5.10 רעפעראט פון ד"ר פאטקאווסקי. 5.35 קאמעראלער נאכמיטאג-קאנצערט. 6.50 פערשידענעס. 7.15 לאדזער פאסט-קאסטעל. 7.30 פילם-קאלענדאר. 7.45 ראדיא-פרעסע. 8.00 טעליטאן. 8.15 לייכטע מוזיק. 9.00 רעפעראט. 10.20 פרעסע איבערזיכט. 10.30 טאנץ-מוזיק.

DYREKCJA

Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi

OBWIESZCZENIE.

W zastosowaniu się do § 22 Ustawy Towarzystwa, Dyrekcja podaje do powszechnej wiadomości, że zażądane zostały pożyczki na nieruchomości:

1. pod Nr. 2220 przy ul. Zamenhofa przez Martę Górską, pożyczka pierwotna zł. 70.000.–

2. pod Nr. 1666 przy ulicy Śródmiejskiej przez Sz. D. Gliksman, pożyczka dodatkowa zł. 50.000.– 1618

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע

גרויסער אויסוואַהל

שפּאַצירוואַגענס

אייזען - ניקעל-

בעטען!

מאַטראַצען

ספּרענזשינעס "Patent"

ווירזשימאַטשקעס צעמעריקאנער

צו בעקומען אין פאבריקס-לאגער

„DOBROPOL", Łódź

Piotrkowska 73 (אין הויף)

פּאַרישעס

פאר

נאראפישע אנשטאַלטען

דרוקעריען און מעבליען

עמפּטעהלט

104

גאַלאַנטעריע

טעל. 241-24

א לאנגיעהריגער

מיליטער-בעאמטער

שרייבט ערלעדיגט אין אלע מיליטער-זאכען

ספּעציאליסט אין שרייבען פון ביטעס פאר

אייגנציגע שפייזערס

מאַן

פעטריקאווער 10

Zaginione zostały następujące weksle: 1) Zł. 35.— wyst. w Warszawie 17 lipca pł. 1.6. 1932 r. wyst Karol Jasiewicz, na zlecenie S. A. Bcia, Feiwel, żyranci: Z. Z. P. K. Scheiblera i L. Grohmana Sp. Akc. 2) Zł. 50.— wyst. w Krakowie 15.4. pł 5 6. wyst. Marja Rychlewska na zlec. Doba Nichtberger w Dobra koło Limanowy, żyranci: 1. K. Poznański Sp. Akc. 3) Zł. 50.— wyst. Siedlec 13.1. pł. 15.6. wyst. K. Zegar, na zlecenie A. M. Merenzon, Siedlec, żyr. G. Krenicer i Ch. Solnica, Bereza-Kartuzka. Weksle otrzymane od G. Krenicer w Łodzi, Kilińskiego 116 Weksle powyższe unieważnia się zwrócić za wynagrodzeniem Łaja Boruszek, Ziolona 5. 3107

Dr. med. **REICHER**

פאלודניאַוואַ 28, טעל. 20193

ספּעציאַל-ארצט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג

צוריקגעקעהרט.

נעהמט אָן פון 8 — 11 פריה און פון 5 — 8 אָוונד

זונטאָג און יום-טובים פון 9 — 1 בייטאָג.

URODONAL

CHATELAINA

Zwalcza reumatyzm podagrę piasek sklerozę

czyści nerki oczysz. wątrobę i stawy, łagodzi arterje i zwalcza otyłość

Do nabycia we wszystkich aptekach i skł. apt. Przedstawicielstwo ul. Fredry 4 Warszawa

---

די ערשטע יודישע

ראַהמען-פאבריק

פון י. צווייליך, לאָדז,

נאַרוטאָוויטשאַ 11, (אין הויף)

עמפּפעהלט צו פאבריקס-פרייזען

לייסטען סטיל אוואַהל

זעמטליכע איינראַהמונגען אין

ראַהמען

ווי אויך גאַרדין-קאַסטען אין א גרויסען אויסוואַהל.

בעקאַנטמאַכונג.

זונטאָג, דעם 29-טען מאַי 1932, 4 א זייגער נאָכמיטאָג קומט פאָר

די 6-טע אויסערגעוועהנליכע

גענעראַל-פערזאַמלונג

פון יודישען רעטונגס-קאָמיטעט צו ערטיילען אָהן-פּראָצענטיגע הלוואות, אין לאָדז, שענקעוויטשאַ 3-5, מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג:

1) ערעפנונג פון דער פערזאַמלונג און וואַהלען פון א פּאָרזיצענדען;

2) טעטיגקייטס-בעריכט פון דער פערוואַלטונג און רעוויזיאָנס-קאָמיסיע פאָר דער צייט פון 1-טען יאַנואַר 1931 ביז'ן 31-טען מערץ 1932; 3) בודזשעט פאָר' יאָהר 1932-33; 4) פרייע פאָרשלאָגען: די לעצטע מוזען געמעלדעט ווערען דער פערוואַלטונג ביז'ן 24-טען מאַי 1932.

בעמערקונג: פאַלס ס'וועט נישט ערשיינען די גענוגענדע צאָהל מיטגלידער לויט'ן אַרט. 21, קומט דיזעלבע פערזאַמלונג פאָר מיט 2 שעה שפּעטער מיט דערזעלבער טאָג-אָרדנונג און וועט גילטיג זיין ביי יעדער צאָהל אַנוועזענדע מיטגלידער אויפ'ן סמך פון אַרט. 22. 3183

דער שליסעל פון גליק!

איז א לאָס, וואָס מען קויפט אין א גליקליכער קאָלעקטור

און דאָס איז נור ביי

ווייַנבערג

42 פּיעטריקאָווער 42

פיליאַ: פּיעטריקאָווער 163

ביי אונז איז געפאַלען די פּרעמיע פון 100 000 זל., אויפ'ן נומער 89650, ווי אויך די 50 000 זל. אויפ'ן נומער 115887.

קומט, אײַלט און קויפט!

די ציהונג קומט פאָר דעם 19. און 20. ד. ח.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אָפּעראַציע, אָן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראַנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער, פערשידענע קאַליקעס אין גוף פאר הויסערס און פיס

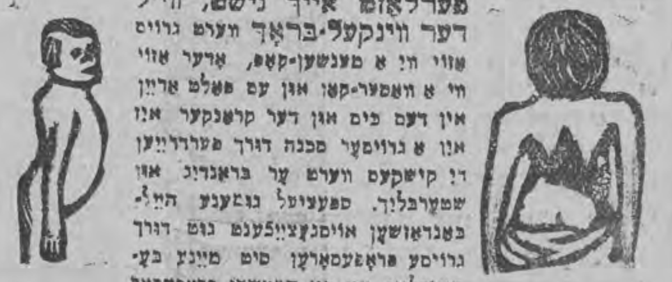

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראָך ווערט גרויס און מיט דער צייט ווערט ער שווער צו היילען. די פיס און דער קערפּער ווערען פערקריפּלט. די קאַליקעס ווערען פערשטעלט און מען ווערט א בעל-מום פון אַמאָל. קומט נאָר און לאָזט אייך אונטערזוכען און מ'וועט אייך היילען.

דאָקטאָר בראַכירורגישע בעהאַנדלונג זיכער דאָס שווערסטע און נעפעהרליכסטע בראָך, אויך פאר הויקערס, לאַמע און ווינקעל-גליעדער און אויך פאר קאַליקעס פון די פיס, פאַלשע פיס און הענט, נאַכדעם, פאר די נוצענדע קראַנקע שרערן. עמפּפאַנגט פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוונד.

ארטאָפּעדישע אנשטאַלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,

tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאָס פערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפּלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזיטעטס-פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד"ר באַראַנטש, פּראָפ. ד"ר י. מאַרישלער, פּראָפ. ד"ר בר. קיפּלאַנאָווסקי און אויך אנדערע.

מיר געהמען אויך אָן פערזיכערטע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאַגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאַנק דעם ה' ד"ר. י. ראַפּאָפּאָרט, תּאוינהאָפס אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10 פאר זיין וואונדערליכען פּערלעכען מיר אַנ'אָרטאָפּעדישען באַנדאַזש. א דאַנק דעם דאָזיגען אָרטאָפּעדישען באַנדאַזש פיהל איך מיך זעהר גוט און עס דריקט מיר נישט קיין שום געפאַהר. כ'מוז בעמערקען, אז זייט א סך יאָהרען האָב איך געליטען אויף א נאַפּעל-בראָך און אלע באַנדאַזשען אויסגעפּרובירט אין וויען, בערלין, רוים און אנדערע שטעט און מוז בעמערקען אלס דאָקטאָר און אלס ליידענדער, אז אראַנק דאָס גרויסען ספּעציאַליסט ה' ד"ר. י. ראַפּאָפּאָרט בעוויז איך זיין פאַכמענניש פערלענגטען באַנדאַזש.

Doktór medycyny

M. Geller, Łódź, Kopernika 49.

דער רעזענט קאָנסולטירונג ראַטמאַן אין לאָדז, פּיעטריקאָווער 72 האָט דאָס דאָזיגע אמטליך בעשטעטיגט. do LR678

קליינע אנאָנסען

1 זלאָטי

פאר א אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פרייע פּאָסטען

א יונגעלילכער יונגערמאַן ווערט געזוכט פון זאַפאָרט ביי דער פירמע „גראַניט" מצבה-קריצער פּאַמערסקאַ 39, אין 2-טען הויף. 3189

ס'ווערט געזוכט אַנ'ערנסטליך יונגעל וואָס קען ערלערנען אויף א דאַמסקע לעכער-מאַשין דרעוונאָווסקאַ 11 ביי גראָס. 3185

פּראָוויזיאָנעסען 500 זל. פּערדינסט. עווענטועל א פעסטען פּאָסטען, א. וו. ה. פאר פערזאָנען, וואָס האָבען בריסטע בעקאַנטשאַפטען. פּאָמערסקע 3186

Gozakred, Lwów, Wałowa 11

קויפט און פערקויפט

צו פערקויפען אַנ'אוטאָ מאַרק קרוילער טיפּ 58, א קאַרעקטע אין בעסטען צושטאַנד. אַנדרושיאַ 14, וו. 4. 3188

ביליג צו פערקויפען א גאָרטען מיט פרוכט-ביימער פאסענד פאר זומער-וואוינונג, אין קאָנסטאַנטין ביים מאַרק, ביי ברוך שייבע. 3039

יעדער איינציגער

מעבעל

האָט זיך איבערצייגט, אַז פאר

דיוואַנעס, פּאָלצען, נייה-מאַשינען, גאַרדעראָבען אַז"וו

צאָהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאַן שענקעוויטשאַ 23

טעלעפאָן 191-00.

ביי מיר איז טעטיגער פּערשידענע געברויכטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

איבערציגעבען

א וואוינונג פון 3 צימערן

און קיך מיט אלע בעקוועמליכקייטען, 1. שט. פּראָנט, עלעע 1. מאַי 35. ערפאָהרען אין דעם הויז, ועלבען אין דער בעקעריי ביי פּרוי שיינוואַלד. 3041

Dr. med. **Haltrecht**

ספּעציאַל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

נעהמט אָן פון 8—11 פריה, 12.30—1.30 מיטאָג און פון 5—9 אָוונד, זונטאָג פון 10—1.

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע - פרייזען.

Dr. med. **NIEWIAŻSKI**

ספּעציאַליסט פאר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע

אנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

נעמט אָן פון 8—11 און פון 9—6 אָוו.

זונטאָג און יום-טוב פון 1—9 פאַרמ.

בעזונדערער ווארטע-זאַל פאר פרויען

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאַקטוירים-ספּעציאַליסטען

זאַוואַדזקאַ 1.

גאָר ווענערישע הויט-קראַנקה. מענער-שוואַכע צעלונען און אויסשלאַג אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסולטאַציע מיט ספּעציאַליסטען פון אורא-לאָגישע און נערוון-קראַנקהייטען. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט לאַסמעטיק.

— — טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָוונט. פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ. נעמט-אָן א פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.

— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

„SANATO"

כירורגיש-וועכנעריז-אנשטאַלט

אגראַדאָווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאַס

גינעקאָלאָגיש-וועכנערי-אבטיילונג

ד"ר מעד. ש. איינער. ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד. רייטלער-סוריאַנסקאַ ד"ר מעד. וו. אייכנער

פרייז פון א געבורט

אין 2-טען קלאַס צוזאַמען מיט פערהיילונגס-מיטלען

200 זל.

אָפּעראַציעס איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאַלאַפּאָו כירורגישע אַבטיילונגען ד"ר מעד. ס. פאַנטאַר.

DR. MED. **J. ŁUBICZ**

כירורג-ארטאָפּעד

פּאָלודניאָווא 9, טעל. 183-17

קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער אייגענע פּראָטעזיע פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אפּאַראַטען ווי: הקלאדקעס אויף פּלאַטפוסען, קינסטליכע הענט און פיס, גאָרסעטען א. א. וו.

נעהמט אָן פון 2.30 ביז 4.03 נאָכמיטאָג.

אַבאָנעמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. א חודש מיט צושטעלען א הוים אויף דער פּראָווינץ — 6 זל. א חודש אין אויסלאַנד — 8 זל.

פאר'ן אינהאַלט און מעדיטואַציען די אַנאָנסען איז די פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פּריוואַט און קרב יו"ט—24 גר. אין דער ווייט 8 שטעלען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ 4 „ „ „ „ „ 60— „ „ „ „
נאָכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ 8 „ „ „ „ „ 18— „ „ „ „
ווער מילימעטער-שורה פאר שטעט 50 פּראָצ. טייערער. אויפ. 100 פּראָצ. טייערער. פעלדונגען—10 גר. א וואָרט

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. [illegible]
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.